

Minipossu kysely

Suomen Minipossuyhdistys ry:n Minipossukysely toteutettiin Google Forms -kyselynä heinä-lokakuussa 2016. Kaikki vastanneet saivat sähköpostitse luettavakseen yhdistyksen jäsenjulkaisu Kärsäkkään 3/2016 ja elokuun loppuun mennessä vastanneiden kesken arvottiin Jelena Kivistön maalaama taulu omista possuista. Yksi vastaus saattoi käsittää yhden tai useamman possun ja vastanneet saivat vastata haluamiinsa kysymyksiin valiten kaikki sopivat vaihtoehdot, minkä takia vastaukset ovat suuntaa antavia ja prosenttien summa voi olla yli 100 %. Kysymyksissä, joihin sai halutessaan vapaasti kertoa aiheesta ja joiden koonneissa on laskettu vastaajamääriä, on kerrottu vastausmäärät, monivalinnoissa yli 90 % oli vastannut lähes aina. Google Forms toimi kyselyssä ja vastausten kokoamisessa pääosin hyvin; yksittäiset vastaajat eivät olleet pystyneet yksittäisissä kohdissa vastaamaan tai valitsemaan haluamaansa vastausvaihtoehtoa. Kyselyn loi ja vastaukset kokosi yhdistyksen hallituksen jäsen Jenni Nieminen. Vastaukset käsiteltiin huomioimatta vastanneiden ihmisten tai possujen tietoja. Possujen nuori keski-ikä näkyy kyselyssä todennäköisesti mm. elinympäristössä, luonteissa, käytöksissä ja karvanvaihdoissa.

Sisällys

MINIPOSSU KYSELY	1
RUOKINTA	6
KÄYTTÄYTYMINEN	10
TERVEYDENHUOLTO	16
SAIRAUDENHOITO	18
MUUTA	21
SUOMEN MINIPOSSUYHDISTYS	25
KODINVAIHTAJAT / LUOVUTUSIKÄÄ VANHEMPANA TULLEET POSSUT	26
KASVATTAMINEN	27

Taustatiedot

Kyselyyn saatiin 91 vastausta ainakin 173 possusta, muutamassa vastauksessa kerrottiin "useista possuista". Näistä 146 oli minipossuja, joista 55 emakkoja, 71 leikkoja, seitsemän karjuja, yksi steriloitu emakko, ja 15 sukupuolta ei kerrottu. Kunekuneja oli kuusi (5 e, 1 k), villasikoja viisi, tuotantosikoja neljä (4 e), villasika-tuotantosika-risteytyksiä kaksi (2 e) ja minipossu-villasika-risteytyksiä yksi (1 le). Kerrottujen (>90 %) possujen ikien keskiarvo oli 2,9 vuotta ja huomioimatta yli 5-vuotiaita possuja (16 kpl) 2,1 vuotta. Vanhin (jo menehtynyt) possu, josta vastauksia saatiin, oli ollut 15 vuotias ja nuorin oli alle luovutusikäinen.

Possuista 22 % oli kodinvaihtajia, 6 % omia kasvatteja ja loput olivat saapuneet luovutusikässä 7-16 vko iässä (77 %, suurin osa 7-9 vko iässä) tai alle 7 vko iässä (3 %), muutama oli tullut kasvattajalta myöhemmin 5 kk-1,5 v ikäisenä.

Vastanneiden halutessa ilmoittamat asuinpaikkakunnat oheisella kartalla.

Possun omistajaperheiden ihmisjäsenten iät vaihtelivat 6 kk ja yli 50 vuoden välillä. Noin yhteen kolmasosaan perheistä kuului alaikäisiä perheenjäseniä ja näistä noin puoleen alle kouluikäisiä. Minipossuja oli ollut perheissä 0-20 vuotta, keskimäärin 3,1 vuotta; jos yli 10 vuotta (4 kpl) jätettiin huomiotta, niin keskimäärin 2,3 vuotta.

Muut eläimet

Suurimmalla osalla vastaajista oli runsaasti muita eläimiä, koira on yleisin (> 50 %) ja hevoset sekä lampaat ovat myös yleisiä. *Luettelot muista eläimistä ja kerrotuista koiraroduista:*

Muut eläimet: aasi, afrikkalainen kääpiösiili, akvaariokalat, alpakka, amatsonipapukaija, anka, chinchilla, fretti, gerbiili, hamsteri, hanhi, helmiseeprapeippo, hevonen, iguaani, kalkkuna, kana, kani, kesyrotta, kissa, kotieläinpiha, kummitussirkka, kääpiövuohi, käärme, laama, (mini)lammas, lehmä, lisko, maakilpikonna, marsu, neitokakadu, poni, poro, sauvasirkka, vesikilpikonna, viiriäinen, viljakäärme, vuohi, tarantella, torakka

Koirarodut: alaskanmalamuutti, amerikancockerspanieli, belgianpaimenkoira, bernhardinkoira, bokseri, bordercollie, bouvier, bullmastiffi, chihuahua, cockerspanieli, collie, dalmatialainen-partacollie-mix, dreeveri, eestinajokoira, englanninbulldoggi, espanjanmastiffi, estrelan vuoristokoira, howavart-dogo argentino-mix, husky-koirasusi-mix, irlanninsusikoira, itäsiperianlaika, jackrussellinterrieri, (working) kelpie, kerrynterrieri, kiinanharjakoira powderpuff, kleinspitz, kultainenoutaja, kääpiöpinseri, landseer-bullmastiffi-mix, lapinporokoira, labradorinnoutaja, laumanvartijat, maremmano-abruzzese, mopsi, newfoundlandinkoira, podenco canario, podenco-galgo-mix, podenco ibienco, portugalinvesikoira, pitbull-staffi-whippet-mix, ranskanbulldoggi, rottweiler, saksanpaimenkoira, saksanseisoja, sekarotuinen, seisoja, sharpei, shetlanninlammaskoira, slovakiancuvac, suomenlapinkoira, suomenpystykorva, suursnautseri, tanskandoggi, tiibetinmastiffi, tiibetinspanieli, tiibetinterrieri, toyvillakoira, unkarinvinttikkoira, valkoinenpaimenkoira, walesinspringerspanieli, whippet

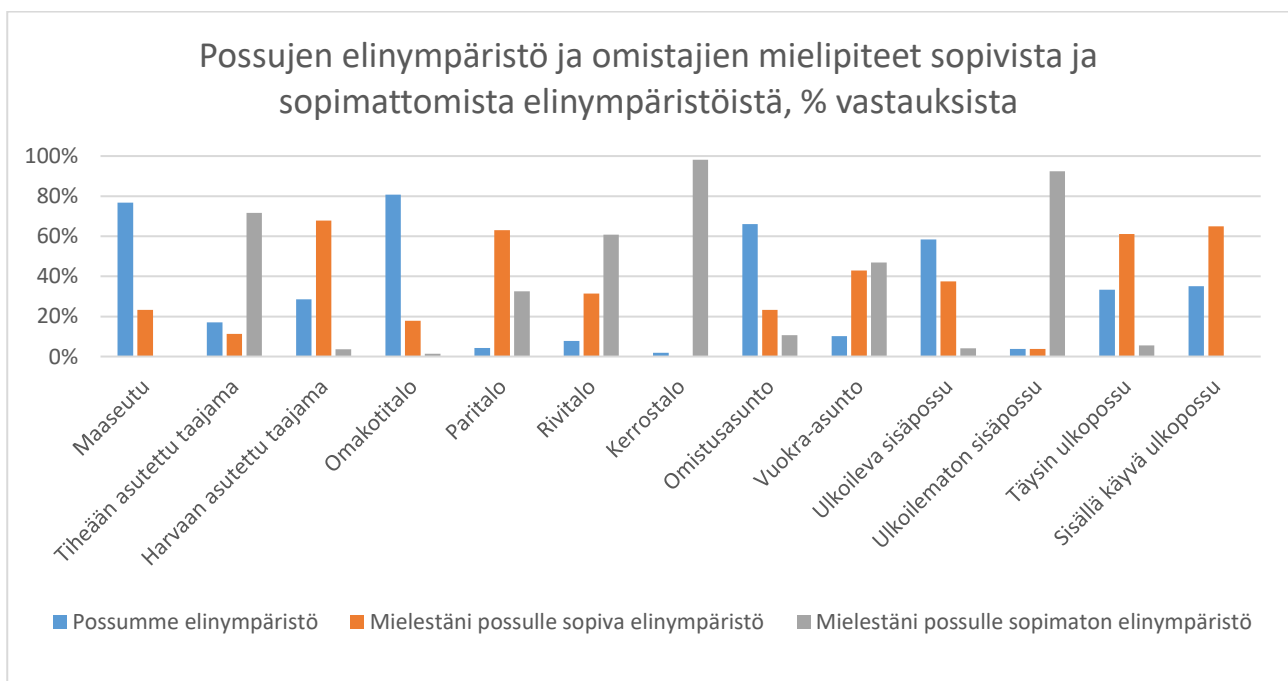
Tunnistusmerkinnät ja sikarekisteri

88 % possuista oli mikrosiru, 1 % tatuointi, 5 % korvamerkki korvassa ja 23 % olemassa muttei korvassa. Tunnistusmerkinnöistä 31 % oli ilmoitettu Minipossuyhdistyksen rekisteriin ja 9 % muihin tunnistusmerkintäpalveluihin (esim. siruhaku.fi).

Eviran sikarekisteriin kuului 93 % vastaajista. 35 % teki sikamääräilmoitukset säännöllisesti 3 kuukauden välein ja 12 % on ilmoittanut muista kuin tilapäisistä siirroista. Tilapäisistä siirroista, esim. eläinlääkärikäynneistä ei ole siirtoilmoitusta tehnyt kukaan. Kasvattaja oli ohjeistanut sikarekisteri asioissa 17 %:lla ja kasvattajan antama 4-numeroinen merkintätunnus löytyy 26 %:lta. Yhdellä oli ollut ongelmia rekisteröitymisessä, kun ei tiennyt karttakoordinaattia ja oli siksi jäänyt tekemättä.

Elinympäristö

Oheisessa kaaviossa esitetään possujen elinympäristöt ja muiden vastaajien mielipiteet kyseisestä elinympäristöstä.

3/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

56 % possuista eli vapaasti asunnossa, 20 % rajatusti asunnossa, 18 % vapaasti ulkorakennuksessa ja 39 % rajatusti ulkorakennuksessa. 29 % pääsi jatkuvasti halutessaan ulos, 48 % ulkoili tarhassa, 26 % kytkettynä ja 70 % vapaana yleensä valvotusti.

Erikseen mainittiin, että useampi possu pääsi ulos aina halutessaan tai pyytämällä, yksittäisiä joskus houkuteltiin ulos, jos häiriöksi sisällä (esim. lasten synttärät). Yhden vastaajan possu ei pitänyt ulkoilusta ja yhden possut ulkoilivat vuoropäivinä. Porteilla kulkua oli tarvittaessa estetty makuuhuoneisiin ja keittiöön, ja yksinollessa olemista rajattu yhteen huoneeseen. Yksi possu kulki päivittäin autolla mukaan tallille, jossa oma karsina. Ulkoilualueista mainittiin 20 m² tarha, iso puutarha-alue, aidattu iso piha, 1000 m², 4 ha laidunalue ja 12 ha puisto.

Lämpötila

Elinympäristön lämpötila oli 54 %:lla sisälämpötila, 31 %:lla ulkolämpötila tai vähintään + 5 °C ja 1 %:lla vähintään – 5 °C. Lisäksi erikseen mainittiin yhden possun nukkuvan yöt aina peiton alla, muutaman käyvän vapaasti ulkona tarpeillaan kovistakin pakkasista huolimatta, muutaman elävän pihattotyylisiin ulkoillen ympäri vuoden halutessaan sekä lämpötilan määräytyvän possun mielen mukaan.

Tarpeiden täytyminen

Vettä oli tarjolla jatkuvasti 98 %:lle possuista, heinää jatkuvasti 55 %:lle ja ajoittain 39 %:lle. Luonnonmateriaalia oli tongittavana jatkuvasti 72 %:lla ja muuta kuin luonnonmateriaalia 41 %:lla. 90 % pääsi laiduntamaan ja rypemään mudassa tms. kesällä; kahlaamaan tai uimaan 52 %. Lajiseuraa oli 48 %:lla, muuta eläinseuraa 82 %:lla, päivittäistä ihmisseuraa 81 %:lla ja jatkuvaa 34 %:lla. Yhden possun mainittiin erikseen ramppaavan jatkuvasti sisälle ja ulos.

Pesänteko- ja tonkimamateriaalit yleisyysjärjestyksessä: peitot, pyyhkeet, ym. (77 %), heinä (69 %), olki (46 %), puru (31 %), maaperä (29 %) ja turve (16 %). Lisäksi tongittavaksi mainittiin paperisäkit, hiekka, kivet ja puiden lehdet; muuksi tekemiseksi puukalikat jota tykkäävät kuoria sekä vessan kuivikkeeksi hamppukuivike. Maaperä oli savista hiekkamaata, nurmea, laidunta, multaa, heinikko, koko piha-alue, metsämaata, nurmikkoa, savea, hiekkaa, peltoa, sammalta. Heinää oli tarjolla sisäpossulla erikseen mainitusti jatkuvasti koirien lentokopissa, sekä silloin tällöin, vaikkei siitä talvella välitä.

Ilmastointi- ja lämmitysjärjestelmät

Possun elintiloissa hyödynnettiin lämmitykseen mm. asunnon tai tilan normaalia lämmitystä, lämpölamppuja, infrapunälämmitystä, lattialämmitystä, naapurieläinten (esim. lampaiden, kanojen tai hevosten) tai niiden kuivikkeiden (esim. kestokuivikepohja) tuottamaa lämpöä, sähkö-, vesikierto- ja öljypattereita, koirankopin lämmitintä, ilmalämpöpumppua, takkaa, kakluunia, kasvihuonevaloa, rakennuslämmitintä, matalalämpöpaneeleita, runsasta määrää pesäntekomateriaalia ja hyvää eristystä. Ilmastoinnissa oli käytössä tuulella toimiva hormituuletin, koneellista ilmastointia, ilmanpuhdistimia, sähköpuhallinta, tuuletusluukkuja- ja aukkoja sekä ikkunoiden avaamista.

Lajiseura... (vapaa sana, 43 vastausta)

Seitsemässä vastauksessa kaksi possuä oli tullut perheeseen samaan aikaan samasta paikasta ja yhteiselo sujui hyvin. 2 kk-10 kk ikäisenä oli kaveriksi tullut toinen luovutusikäinen, saman ikäinen tai hieman nuorempi tai vanhempi (jopa 3 v) possu kahdeksassa vastauksessa ja suoran yhdistämisen tai asteittaisen totuttamisen jälkeen yhteiselo oli sujunut hyvin.

1-2 v ikäisenä lajitoveri oli saapunut 13 vastauksessa. Näistä kuudessa possuista oli tullut lähes välittömästi asteittaisella totuttamisella tai välittömällä yhdistämisellä, pienillä rähinöillä tai ilman parhaat kaverit – yksi karju oli itse murtautunut aidan taakse tuodun leikon puolelle tappeluitta. Yksi oli hyväksynyt uuden tulokkaan vasta n. 6 kk jälkeen ja yksi emakko leikon ensimmäisen kiiman yhteydessä, joskin oli edelleen

4/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

selkeä johtaja. Viidessä vastauksessa possut eivät olleet (ainakaan vielä, kuukausia- 3 v) ystäväystyneet, vaan tarvitsivat omat sisätilat tai viihtyivät paremmin omissa oloissa tai ihmisten kanssa. Ulkoilu onnistui ja oli jopa selkeästi mieluisaa yhdessä, joskin sielläkin välillä tuli osalla tappelua.

Yli 2 v ikäisenä oli possukaveri tullut seitsemässä tapauksessa. Näistä neljässä tapauksessa totuttelu oli vielä kesken (mennyt alle 6 kk) ja yhdistämisyhteykset olivat tuottaneet jopa pahoja puremavammoja. Kolmessa tapauksessa totutus oli alkurähinöiden jälkeen sujunut hyvin. Yhdellä possulla oli lisäksi parina kesänä ollut tuotantosika naapurikarsinassa sopuisasti.

Jo useamman possun toimivaan laumaan oli uusi possu tai possuja tullut kolmessa tapauksessa. Näistä kaksi oli sujunut aidan takaa ja mahdollisesti yksittäiseen aiempaan possuun tutustumisen jälkeen hyvin. Yhdessä tapauksessa totutus oli vielä kesken.

Asteittaisessa tutustumisessa hyödynnettiin tutustumista aidan läpi (näkö-, haju-, kuulo- ja halutessaan kosketusyhteys) sisä- tai ulkorakennustiloissa tai pihalla, tässä oli usein ilmennyt uhittelua. Yhdessä vastauksessa possujen puolia oli vaihdettu muutaman tunnin välein ja ohjattu nukkumaan aita välissä vierekkäin. Aita välissä -tutustumisen jälkeen kahinoiden loputtua (päiviä-viikkoja) oli edetty aluksi valvottuun ja vähitellen keskenään vapaana tai valjaissa tapahtuneeseen yhdessä oloon näissä tiloissa tai isolla piha-alueella, missä osa otti aluksi yhteen pienemmillä tai isommilla vammoilla tai vammoitta, kerran tai muutaman päivän ajan; keskenään oloajoiksi ja yöksi possut saatettiin aluksi rajata takaisin omiin tiloihinsa. Samaan karsinaan totuttaminen ei ollut aina onnistunut ja sitä kokeillessa oli tullut isompiakin vammoja. Emakot hyväksyivät uuden lajitoverin paremmin kiiman aikana, ja saattoivat nukkua esim. silloin vierekkäin, vaikka muulloin erillään. Osalla totuttamiseen oli vaikuttanut talvella sopivien tilojen puute tai uuden porsaan hyökkäily aiemman dominoivan possun kimppuun tai vanhan tai uuden possun pelko toista osapuolta kohtaan. Yhdelle emakolle erilaisia kavereita oli testattu, mutta todettu että dominoivan luonteensa takia on onnellisempi ilman possukaveria muiden eläinten kanssa. Yksi vastaaja totesi itse stressanneensa uuden possun sopeutumisesta varmasti possuja enemmän.

Toisiinsa etenkin alle vuoden ikäisinä tottuneista possuista useiden kerrottiin olevan parhaita ystäviä: toimivan aina yhdessä, nukkuvan, syövän ja ulkoilevan yhdessä sekä olevan erottamattomia. Osa possuista tuli toimeen muttei ollut parhaita kavereita. Yksittäiset possut eivät olleet tottuneet toisiinsa. Useamman possun laumassa uusien kerrottiin olevan ensin lauman arvojärjestyksessä alimpana, mutta vähitellen saavan sananvaltaa enemmän. Useissa tapauksissa isompi pomotti välillä pienempää, leikko emakkoa tai toisinpäin tai emakko emakkoa, ja mm. ruokailuun liittyen, nukkumapaikasta ja muista erimielisyyksistä oli välillä pientä narinaa, äänekästä keskustelua, tökkimistä ja/tai riitaa, muttei isompia tappeluja. Osalla possuista ruokailua piti valvoa tai possut piti erottaa ruokailun ajaksi.

Kahdessa vastauksessa kerrottiin possun totuttamisesta aiempiin koiriin: toisessa koirien oli ensin annettu tutustua possuun yksi kerrallaan ja hyvin oli sujunut. Toisessa vanhempi koira oli ajoittain halutessaan olla rauhassa äriksyt lähestyvälle porsalle ja nuorempi koira oli yli-innokkaana ja leikkiin haastaessaan pelottanut possua, vaikka välillä yhdessä juoksevat ja tutkivat paikkoja; yhteiselo tapahtuikin vain valvotusti.

... ei vielä tai ei koskaan ([vapaa sana, 35 vastausta](#))

Yhden possun perheistä kuuteen oli tulossa possulle lajiseuraa (minipossu tai kunekune), 19 perheeseen sellaista haaveiltiin, harkittiin tai suunniteltiin. Haaveiden esteenä tai hidasteena oli pelko, etteivät tule toimeen tai ettei ole enää kaverin kanssa mamman ja papan mussukka, vastusteleva isäntä, rahan, tilan tai resurssien puute tai ettei ole löytynyt sopivaa. Muutamalle possulle oli tulossa kaveri sitten kun saadaan muutettua ja/tai possuille rakennettua ulkotila tai jos possu haluaisi ulkotilaan muuttaa. 2 possulle kaveria oli kokeiltu eikä ollut toiminut (pelko, toisen possun ärhäkkyys) ja 4 vastaajaa koki, että possun nykyinen lauma (kissat, koirat, kanit, ihmiset; yhdessä vain ihmiset, sillä muille eläimille allergisia) riittää. 1 vastaaja

5/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

kertoi kasvattajan kertoneen possun laumaksi riittävän hyvin koiran, eikä uskalla kokeilla kaveria enää. Yhden vastaajan mukaan koska karjut ovat luonnostaan erakoita ja possu on nykyisin tyytyväinen paikkaansa laumassa, uusi possu aiheuttaisi vain häiriöitä eikä tuskin toisi tälle 3 v erakkoleikolle erityistä iloa.

Muutokset (vapaa sana, 40 vastausta)

Sisältä ulos oli possuista muuttanut tai lähiaikoina muuttamassa 14 6kk-4 v ikäistä possua, kaksi alun perin suunnitellusti, osa ei-toivotun käytöksen, stressin tai turhautumisen takia (virhepissailu, kaappien nostelu, huutaminen, älämölö, tavaroiden rikkominen, kärsällä tehtävät mattojen nyyhäys, repiminen, tuhot ja remontit, uloskaipaaminen, aggressiivinen käytös, ummetus, vierasesineiden syönti) tai tilan ja tonkimis mahdollisuuksien lisäämiseksi, ja yksi isännän vaihduttua, kun alisti uutta. Näistä yksi oli muuttanut kerrostalosta maalle 1,5 v ikäisenä aiempien omistajien elämäntilanteen muututtua (ero, kalliit asumiskustannukset vuokrayksiössä, uudessa asunnossa ei hissiä, ent. omistaja todennut, ettei uudelleen possua kerrostaloon ottaisi). Yhden ulkopossun sisävierailut olivat loppuneet virhepissailun (mm. matoille ja sohville) takia 2-vuotiaana.

Muita suunnittelemattomia muutoksia oli possun muutto sohvalta omaan huoneeseen 2-vuotiaana, vesikupin pulttaus kiinni, koriste-esineiden ja lattialla olevien esineiden poisto, laatikoiden ruuvaus kiinni, isomman possulan rakennus, muutto rivitalosta maalle, aidan kaivaminen maahan, ulkoaitauksen teko, tarhan hiekkapohjitus sateiden takia sekä sisäpossulle kelpaamattoman oljen ja heinän vaihto vilteiksi. Koteja oli muokattu possuille sopiviksi myös kaikki lattiat matottamalla ja porteilla possun pääsyn mm. ruokatiloihin estämällä sekä rajaamalla yksinoloajoiksi makuuhuoneeseen muun sisustamisen estämiseksi. Ulkotiloissa oli jouduttu miettimään kovilla pakkasilla lämmitysjärjestelmiä. Suunniteltuja tekoja tai muutoksia oli asunnon katsominen possun tarpeiden mukaan ja suunnittelu possunkestäväksi sekä possuturvalliseksi, possun kotiutuessa muutto yhdestä huoneesta koko taloon ½ v ikäisenä ja toisen possun muutto suihkuhuoneesta isompaan huoneeseen.

Elinympäristön muuttaminen

Jos possu ei olisi onnellinen tulevaisuudessa nykyisessä elinympäristössään, niin seuraaviin muutoksiin on varauduttu: tarpeiden täyttymiseen panostaminen 70 %, possukaverin hankinta 46 %, sisäpossun muuttaminen ulos 42 %, ulkopossun muuttaminen sisään 13 %. Erikseen mainittiin useasti varautuminen kaikkeen ja perheen muuttamiseen. Yksittäinen totesi, ettei ulkotilaa ole valmiina, vaikka tiedostaa riskin sen mahdolliseen tarpeeseen.

Isomman elämänmuutoksen kohdalla 46 % on varautunut possun muuttamiseen ulkotilaan possukaverin kanssa ja samoin 46 % uuden kodin etsintään. 5 %:lla on hyvä sijaiskoti tai loppuelämän koti tiedossa. 12 % lopettaisi possun. Kysymyksessä oli esimerkkinä vakava allergisoituminen ja useampi vastaajista olikin sitä mieltä, että allergiassa possun pito pystyttäisiin järjestämään toimivasti tai esim. allerginen saisi muuttaa, ja possusta ei missään tilanteessa muutenkaan jouduta luopumaan.

Kesä (vapaa sana, 78 vastausta)

Päivät: Kesällä moni sisä- sekä ulkopossu vietti päivät lähinnä ulkona: vapaasti ulos ja sisään kulkien (rampaten), vapaana (perheen ollessa kotona) kulkien tai aidatussa pihassa tai tarhassa jopa koko päivät ollen. Yksi possu oli päivittäin mukana tallilla. Osa etenkin sisäpossuista oli hyvin rutinoituneita päivärytmissään. Yhden vastaajan aiempi possu ei ollut oppinut kulkemaan portaita, eikä siten käynyt koskaan ulkona, vaikka ovi oli aina auki. Yhden vastaajan possut ulkoilivat tarhoissa vuoropäivin. Huonolla säällä sisäpossuista useampi kävi ulkona vain pikaisesti tarpeillaan, jos sitäkään.

Tarha: Tarhojen koko vaihteli runsaasti (n. 40-100 m² koko isoon pihaan, verkko-, puu- tai sähköaitaus) ja sisustuksena oli mm. juoma- ja ruokakipot, koppi (eristetty iso koirankoppi, kevyt lautakoppi tai hirsikoppi, lämpölampullinen mökki; täynnä heinää tai olkia) varjoisa nurkkaus tai katos, kaikkia virikkeitä, mutalätäkkö,

6/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

hiekkaa, nurmea, kalliota, lotraamispaikka, puita varjoksi ja rapsutteluun, turvepaikka tonkimiseen, lajitoveri ja lampaita kaverina ja/tai uima-allas. Osa tarhoista oli pihattotyyppejä ja suoraan yhteydessä possun sisätilaan ovella tai luukulla (talo, latonavetta, hevostalli, navetta, karsina, possula, eristetty piharakennus).

Laiduntaminen: Usea possu vietti ulkoiluaikeansa ainakin osittain tai jopa kokonaan kesällä laiduntaen metsässä, pellolla tai nurmikolla (jopa 12 ha alueella) ruohoa, marjoja ja mitä kärsällänsä löysikään, vapaana (valvotusti tai gps-paikannin mukana) tai aidatulla alueella tai vihreää syötävää tuotiin possun tarhaan muutoin. Osalla possuista laidunnusta jouduttiin lihomisriskin takia etenkin syksyllä omena- ja tammenterhoikaan rajoittamaan esim. 2-3 x 1-2 tunnin pätkään.

Muu ulkopuuhaulu: Useimmat possut nauttivat ulkona auringossa rönnöttämisestä. Osa possuista tykkäsi olla mukana lasten leikeissä, ihmisten puuhissa (etenkin polttopuiden pilkonnassa) tai sai touhuta vapaasti koirien kanssa. Muutama kävi välillä koirien kanssa tai ainakin kiima-aikaan lenkillä jopa päivittäin (metsässä vapaana ja tien vieressä fleksissä) ja/tai uimassa. Yksi possu tuli mukaan kesämökille, jossa ulkoili vapaasti.

Sisällä olo: Sisällä suuri osa kävi kesällä lähinnä nukkumassa, osa oli ainakin yksinollessaan rajattu pienempään tilaan (huone tai rajattu karsina), ja oli vain ihmisten ollessa paikalla koko talossa.

Yöt: Ulkona asuvista possuista osa nukkui lämpimät (>0 °C) yöt kesäkopissa ulkoaitauksessaan ja osa talvituloissaan. Sisäpossut nukuivat sisällä ihmisen kanssa tai omassa paikassaan tai huoneessaan.

Muut: Sisäpossujen sorkat saatiin suihkutella jopa joka ulkoilukerran jälkeen, ja koko possu suihkuttaa lämpimällä kelillä tai joskus saunapäivinä. Yhden porsaan kanssa oli totuteltu tien ja ruohonleikkurin ääniin.

Talvi (vapaa sana, 74 vastausta)

Päivät/Puuhaulu: Sisäpossuista ja sisällä vierailevista ulkopossuista moni nautti lämpimässä paikassa, kuten uunin, takan tai kamiinan vieressä, tai sohvalla makoilusta. Sisällä olo kului myös pesää sisustaen ja erilaisia tonkimisaktiiviteetteja tehden. Useimmat possut viihtyivät talvella lähinnä sisällä talossa tai ulkokarsinassaan (3x3 m karsinoissa ryhmissä, iso karsina eristetyssä autotallissa, oma lämmitetty mökki, 2,5x2,5 m, 2,5x4 m kahdella possulla, hevostallissa oma karsina) tai ulkotiloissa isommalla alueella, esim. hevostallin käytävällä, liikkuen. Osalla sisäpossuista oli ulkorakennuksessa puuhailukarsina (navetassa oma huone, autotallissa puuhakarsina) päiviä ja/tai yksinoloa varten. Karsinoissa oli lähinnä heinää tai panna, ruoka- ja vesikippo, mahdollisesti muita viihdykkeitä, lämpölamppu ja/tai koppi. Kontaktia muihin eläimiin ja ihmisiin oli vaihtelevasti. Monella oli lajitoveri, yhdellä kana- ja muutamalla kanikavereita. Yksi kävi mukana töissä eläinkaupassa, jossa possuilla pehmusteita ja tonkimislaatikko.

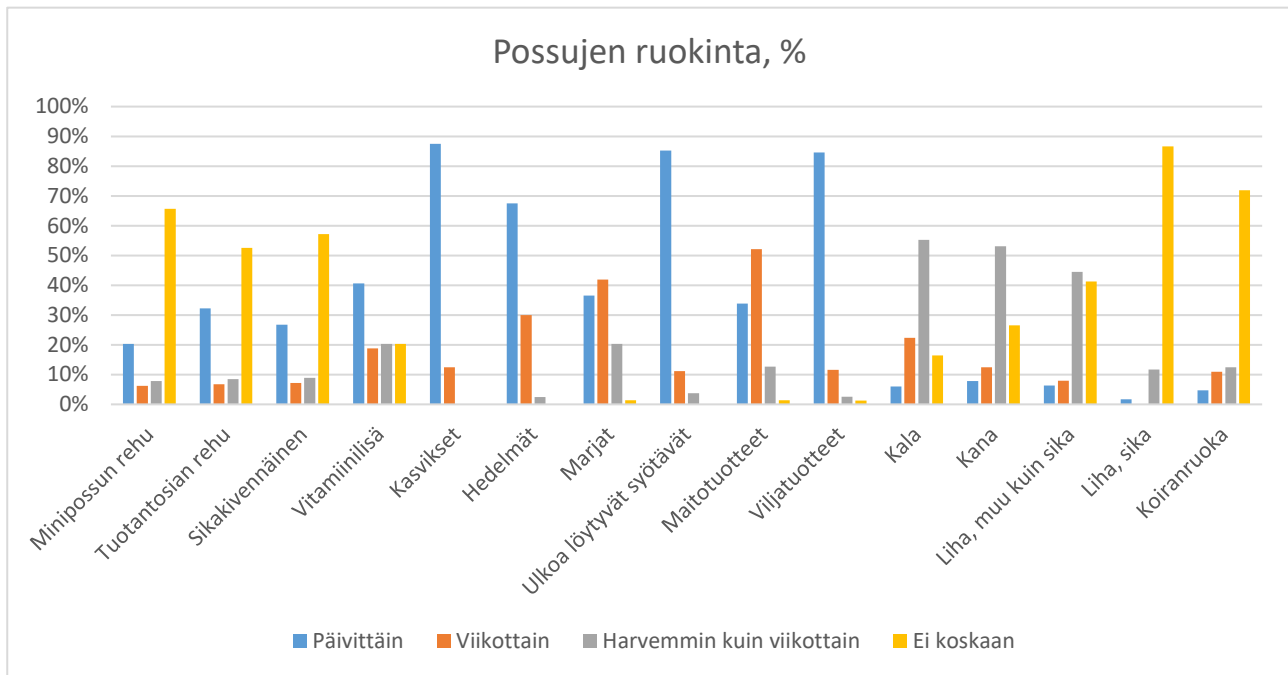
Ulkoilu: Alle 10 asteen kuivalla pakkaskelillä moni possu ulkoili jopa mielellään. Sen sijaan kylmemmillä keleillä, kosteassa, lumessa tai sataessa osa kävi vain syömässä omat ja mahdollisesti esim. lintujen ruoat, vessa-asioilla (houkuteltuna tai pakotettuna) ja osa ei lainkaan ulkona, jolloin käytettiin vessa-astiaa sisällä tai omaa tai naapurieläimen karsinaa ulkopossulla. Osa teki kuitenkin aina vessa-asiansa vain ulos jopa yli 4 kertaa päivässä. Ulkopossuista osa eli koko talven karsinassaan, mutta monelle tarjottiin ulkoilumahdollisuus päivittäin, pihattoratkaisuissa jopa jatkuvasti, jolloin ovesa pidettiin eristeenä huopaa tai jyrkempää luukkua: osa näistä ulkoili runsaasti ja osa ei lainkaan talven aikana. Osa teki kylmyydestä riippuen lyhyempiä tai pidempiä jopa päivittäisiä lenkkejä. Ulkona viihtymistä paransi ihmis- tai koiraseura tai herkkujen kätkeminen lumeen. Osalle tarvitsi aurata reitti kakkapaikalle. Muutama ulkoili tarhassaan, jossa oli lämmitetty mökki.

Yöt: Sisällä elävät possut viettivät yöt kuten kesällä. Ulkopossuista suurin osa nukkui karsinassaan heiniin tai muuhun pesäntekomateriaalinsa kaivautuen, mutta osa vietti talvella yöt välillä halutessaan sisällä.

Ruokinta

73 % possuista ruokittiin kaksi kertaa päivässä, 7 % kerran päivässä, 18 % kolme kertaa päivässä ja 4 %:lla oli ruokaa (muutamalla näin vastanneista ainakin vain heinää tai ruohoa, mitä suurimmalla osalla muistakin) tarjolla jatkuvasti. Lisäksi välipaloja tai koulutusherkkuja ruokintakertojen välissä oli 40 %:lla possuista. Erikseen mainittiin, että useampi possu kesällä vain laiduntaa, syö omenoita ja/tai tonkii saaden mahdollisesti

vain muodollisesti ruokaa kivennäisineen. Yhden possun kerrottiin esipesevän lautaset. *Seuraavaksi kuvaaja ruoka-aineista tyypillisine antotiheyksineen.*

Teolliset ruoat (vapaa sana, 61 vastausta)

Altromin minipossurehua syötti possuilleen 7 vastaajaa 1-4 dl päivässä, osa talvella tuplasti kesään verrattuna. Kombi-Nasu rehua syötti 12 vastaajaa 1-7,5 dl päivässä. Pekoni Tiiviste E (vanha Y) -muretta syötti possuilleen 12 vastaajaa, antomäärät kourallinen-0,5-3 dl päivässä. Aiemmin rehuista käytössä oli ollut myös Tiineen Herkku. Sikakivennäistä (SikaPekoni kivennäinen, Pekoni kivennäinen, Pekonimini 2 rkl-0,75 dl päivässä) syötti 10 vastaajaa.

Monivitamiinitabletteja (Lasten Multivita, Lasten Multitabs, Lasten Vitanelle, Multitabs, Multivita, Minisun Xylitol Monivimin, vaihtelevia liivatetta sisältämättömiä) syötti 24 vastaajaa päivittäin 1-2 tablettia tai kuuriluontoisesti. Omega-valmistetta syötti 2 vastaajaa ja kalanmaksa-, kala- tai lohiöljyä (päivittäin-viikoittain, 15 ml kerralla) 3 vastaajaa. Lisäksi yksittäiset vastaajat antoivat ADE fortea (kerran kuussa), Adevitaa, Pekoni Rautaminiraetta (kerran kuussa), hevuskivennäistä, pellavaa(rouhetta), Hankkijan abcevitamiinia, soijarouhetta (1 dl päivässä), Milkan seleeni-E:tä (5 ml 2-3 krt/vko), sinkkiä (10 mg n. 2-3 krt/vko), b-vitamiinia (1 tbl/vko), melassoitua rypsiä, progressia tai myslimixiä, Pellavaista (0,5dl), viherjauheita (mm. vehnänoras, ruusunmarja- ja pakurijauhe), herne/härkäpapurouhetta, suola-kivennäis-kiveä, pellavansiemenöljyä, myslä, kauraa, soijaa ja Poro/riista eloa (n. 1dl/pv) jatkuvasti, ajoittain, kesällä tai talvella.

Herkut

Herkkuna käytettiin suosikkijärjestyksessä kuivaa leipää (79 %), hedelmiä (78 %), vihanneksia (74 %), marjoja (47 %), pähkinöitä (46 %), rusinoita (38 %), keksejä (28 %), juustoa (27 %), siemeniä (26 %), muiden eläinten kasvisherkuja (25 %), muiden eläinten lihaherkuja (16 %), suolatonta popcornia (14 %), maissiluita (11 %), suklaata (7 %), karkkeja (6 %) ja olutta (3 %). Lisäksi herkkuna käytettiin jäätelöä, riisikakkua, maissilastuja, pinaattilättyjä, raakoja ja keitetyjä makaroneja, kokonaista kauraa, kuivattuja härkäpapuja ja kasviksia. Hedelmistä mainittiin erikseen omena, banaani ja kurpitsa.

Muut syötävät

Erikseen mainittiin puuro, heinäpelletit (Greenline ja Greenmix), melassileike/-rouhe, kaikki (terveellinen), soijatuotteet, pakastevihannekset, myslä, makaroni, murot, kala, koirien kasvispohjaiset puruluut, jauhoseos,

8/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

piimä, koiranruoka, kananmunat, kaurahiutaleet, vehnäleseet, riisikakut, jogurtti, karjalanpiirakat, ym. jääkaappiin jääneet, erilaiset salaattit, raejuusto, maksalaatikko, chiansiemenet, kasviöljyt (oliivi-, rypsi-, pellavansiemen-), avokadot ja kaura etsittävänä, kaikki liikkuva ja liikkumaton, yksi possu söisi myös kaiken muovin. Yksi maininta oli, että possuilla on panostettu monipuoliseen ruokaan ja huolehditaan riittävästä proteiinin saannista. Pellavansiemenöljyn kerrottiin olleen hyvä iäkkäämmille possuille, pitäen vatsan kunnossa ja parantaen karvaa.

[Ruokamäärä ja kylläisyys \(vapaa sana, 66 vastausta\)](#)

Kuvauksia ruokamäärästä: pieniä annoksia-kourallinen usein itse etsien, 2 dl-keskikokoisen/ison koiran kupillinen-1,5 litraa 2 kertaa päivässä, sopivasti, heinää ja vettä vapaasti, kesällä laidunnusta vapaasti tai rajatusti, rehua 1-7,5 dl päivässä 1-2 antokertaan jaettuna, ruoantähteitä, puuroa tai myslä 1-3 dl 2 kertaa päivässä, muiden eläinten (hevonen, lammas) jämät karsinoista tonkien, lautasten nuoleminen puhtaaksi, kasviksia, hedelmiä, juureksia ja/tai marjoja yksittäinen-pari desiä-1/2 kg-pari litraa-ämpärillinen päivässä, muutama kuiva leipä päivässä ja/tai loraus piimää tai öljyä ja teollisia edellä mainitusti.

Osa mainitsi määrien vaihtelevan possujen koon, aktiivisuuden, kunnan, vuodenajan (kesällä vähemmän muuta, jos laiduntaa), välipalojen ja annettavan ruoan mukaan jopa päivittäin. Suurin osa vaikutti yleensä kylläiselle (tyytyväinen, ei huuda tai vingu ruoan perään, nukkuu hyvin) joskin usealle possulle herkkuja aina mahtui, söisi niin paljon kuin antaisi tai oli oppinut kerjäämään aina. Ruokamääriin ja ruokintaan kaivattiin konkreettisempaa ohjeistusta.

[Tähteiden syöttäminen](#)

Muuta kuin lihaa tai kanaa sisältäviä ruoantähteitä (laki) syötti possulle 44 % vastanneista ja myös lihaa ja kanaa sisältäviä 35 %, 18 % ei syöttänyt tähteitä lainkaan. Erikseen mainittiin, että syötetään riisiä, perunaa, kasviksia, kananmunaa, kalaa, kanaa, perunaa ja kuoria, ja useammassa vastauksessa, että kovin mausteisia tai suolaisia tähteitä ei syötetä.

[Rehun syöttäminen...](#)

Rehun syöttäjistä 65 % syötti sitä muun ruoan lisänä ja 9 % pelkältään. 56 % liotti rehun (esim. veteen tai maitoon), 12 % tarjosi sen kuivana kiposta ja 21 % kuivana etsittävänä.

[... ja syöttämättömyys \(vapaa sana, 27 vastausta\)](#)

Rehuja tai kivennäistä ei syötetty koska: pakkauskoost ovat liian isoja, saatavuus on huonoa, rehu on kallista, tietoa ja tuotteita ei ole ollut tarjolla, ei koeta tarvetta (saa monipuolisesta ruoasta, hedelmistä ja vihanneksista tarvitsemansa), ei haluta syöttää teollista, halutaan tietää tarkasti mitä possu syö, kotiruoka on maittavampaa ja eettisempää sekä possu on lihava ilmankin. Yhdellä vastaajalla Pekoni mure oli aiheuttanut ummetusta, minkä takia käytettiin Altromia, vaikka ei haluttaisi sen gmo-ainesten takia.

[Juominen](#)

Vettä oli suurimmalla osalla possuista tarjolla jatkuvasti ja possu joi sitä kupista vaihtelevasti 0 - 5 litraa, keskimäärin n. 0,5-1 l päivässä. Määrä vaihteli runsaasti ilman lämpötilan ja ruoan nestemäärän mukaan. Vettä tarjoiltiin erilaisista kipoista ja juomanipoista, ja useampi mainitsi possun myös juovan ulkona esim. lätköistä. Nesteensaantia oli lisätty myös lisäämällä ruokaan runsaasti (0,5-3 l) nestettä, juottamalla possulle tai sekoittamalla veteen piimää, mehua, jogurttia, maitoa, punajuuren keitinlientä ja/tai leivänpaloja, syöttämällä jääpaloja, tarjoamalla lämmintä vettä etenkin talvella sekä syöttämällä vesipitoisia kasviksia ja hedelmiä. Ison astian, uima-altaan, useiden kippojen ja muiden possujen juomisen kerrottiin innostavan juomaan. Kahdessa vastauksessa mainittiin possujen kaatavan kipot usein, ja näistä toisella vettä olikin sisällä tarjolla vain possun juotavaa pyytäessä.

9/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

Epäillyt ruoka-aineallergiat tai herkkyydet

Useampi vastaaja kertoi (kotimaisten) viljojen tai vehnän aiheuttaneen possulle turvotusta tai hilseilyä. Lisäksi yksittäiset possut olivat saaneet pähkinöistä mahakipua, kalasta ripulia, kalasta ja vesimelonista vakavia iho-oireita (kivuliaat nestettä tihkuvat laikut iholla, possu huusi kivusta yrittäessään makuulle) sekä chilistä, vahvoista mausteista ja punaviinipohjaisesta kastikkeesta oireita. Yhdellä possulla jonkun mitä se oli syönyt pihalla, epäiltiin aiheuttaneen silmien vuotamista.

Myrkylliset, tms. mitä ei syötetä

Possuille ei syötetty useamman vastaajan mukaan epäillyn myrkyllisyyden takia ihmisille kelpaamattomia, myrkyllisiä, homeisia, suolaisia, mausteisia tai (sian)lihaa sisältäviä ruokia eikä avokadoa. Lisäksi mainittiin vehnä, sipuli, karkit, macademiapähkinät, tomaatti, syreeni, viinirypäleet, omenien siemenkodat, suklaa, kofeiinijuomat, tomaatin ja perunan varret sekä makeat ja rasvaiset ruoat.

Nirsoilu (vapaa sana, 52 vastausta)

Useampi possu oli nirsoillut kaalia (kerä-, parsa-, kukka- ja kiinan-), sipulia, paprikaa, sitruunaa, lanttua, naurista ja porkkanaa. Yksittäiset possut eivät suostuneet syömään monia yrttejä, kurkkua, avokadoa, vesimelonia, banaania, kookosta, palsternakkaa, perunaa, tomaattia, herneitä, salaattia (brokkoli, Pehtoorin salaattisekoitus), tonnikalaa, kananmunia, kokonaisia pellavansiemeniä, selleriä, omenaa, popcornia, katkarapuja, päärynää, ja joitain pähkinöitä. Kodinvaihtajista muutama oli aluksi nirsoillut kaikkea terveellistä. Osa söi kuitenkin näitä muun seassa, kädestä tai keitettyinä, muttei liian isoina paloina välttämättä silloinkaan. Yksi possu suostui syömään vain luomuporkkanaa. Yksittäinen maininta oli, että possut eivät ole nirsoja, vaan kaikki maistuu.

Paino- ja kuntoluokka-arviot (vapaa sana, 77 vastausta)

Vastaajien painoarviot possuistaan vaihtelivat 4-90 kg välillä ja aikuisten (yli 3 v) minipossujensa painoista vaihtelivat 20-89 kg välillä ja kuntoluokka (1-5) -arviot 3-5+, yhdessä rescuepossu-tapauksessa 1 (aivan liian laiha). Kaikki eivät tienneet kuinka kuntoluokitus tehdään tai luuli arvon 5 tarkoittavan normaalipainoa; muutamalla possulla eläinlääkäri oli tehnyt kuntoluokituksen. Osa mainitsi possun olevan sopusuhtainen, erinomainen, erittäin hyväkuntoinen, sopiva, vähän tuhti, tukeva, lihava, sutjakka, lievästi ylipainoinen, kookas ja/tai isoluinen. Useampi vastaaja totesi kesällä kuntoluokan nousevan ja lihomisherkkyden olevan hyvin yksilöllistä ja mahdollisesti perinnöllistä. Yksi totesi yleisesti suurimman osan olevan liikalihavia.

Paino-ongelmat (vapaa sana, 67 vastausta)

Ylipainoa oli tai oli ollut 31 vastaajan possulla tai possuilla, useilla tämä liittyi ulkoa syömiseen kesällä, mutta myös nykyisen tai aiemman omistajan tai possun hoitajan aiempiin ruokintavirheisiin ja vähäiseen liikkumiseen. Myös leivän, puuron, viljojen ja rehujen (Altrom) kerrottiin aiheuttaneen lihomista ja turvotusta, ja yhdellä possulla oli epäilty kilpirauhasen vajaatoimintaa. Yhdessä tapauksessa kahta possua oli aluksi ruokittu samasta kiposta, jolloin ahneempi oli lihonut ja toinen laihtunut. Leikot lihoivat useammalla vastaajalla emakkoa helpommin kiimahörhöilyjen puutteessa.

Kesälihomista oli pyritty hillitsemään laidunnusalueella tai -aikaa rajaamalla muuta ruokintaa vähentämällä, ja useat possut hoikistuivat talvella normaalipainoon. Laihtumiseen oli pyritty myös liikuttamalla possua enemmän, muuttamalla ruokintaa (annoskokojen pienennys, energian, herkkujen ja sokeripitoisten hedelmien vähennys, kuidun lisäys, säännöllisyys) ja pitämällä possua viileämmässä, ja laihtumista olikin tapahtunut jopa 16 kg, mutta jopa 1,5 vuodessa ei lähes lainkaan. Useampi vastaaja kertoi, että paino-ongelmaa ei ole, sillä possu liikkuu sopivasti tai jatkuvasti perässä, syö sopivasti eikä herkuttele liikaa, kuntoluokkaa tarkkaillaan jatkuvasti ja muutoksiin puututaan välittömästi. Yksi vastaaja kommentoi paino-ongelman aiheutuvan kerrotusta minipossun normaalipainosta 15-50 kg, jonka moni normaalipainoinenkin possu ylittää ja huomautti myös monen arvioivan possunsa painon alakanttiin.

10/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

Muuta syömiseen liittyvää

Kahden possun mainittiin ahmivan ruokaansa niin, että vetää sitä usein väärään henkeen tai omistajat pelkäävät possun tukehtuvan. Kanikaverin ruoansaanti piti yhdellä possulla turvata kanin omalla ruokailutilalla. Yhdessä kommentissa korostettiin ruoan etsimisen mielekkyyttä aktivointitapana possuille.

Käyttäytyminen

Vastaajista 74 % possut olivat sisäsiistejä, 8 % ei ja 5 % ei ollut oppinut yrityksestä huolimatta. 52 % possut osasivat kulkea valjaissa, 53 % yksittäisiä portaita ja 48 % useampia, 45 % matkustivat hyvin autossa, 16 % pysyivät vapaana pihassa kiimoja lukuun ottamatta, 51 % vahditusti ja 23 % aina. 82 % tuli lähes aina kutsuttaessa luokse. 98 % antoi perheenjäsenten rapsuttaa ja 62 % myös vieraiden. 44 % possu tonki runsaasti ja 52 % kohtalaisesti. 46 % possu rypi mudassa, 36 % kahlasi vedessä ja 25 % nauttii suihkuttelusta.

Näihin liittyen saman perheen possut eivät välttämättä esim. molemmat rypeneet, yksi possu ei ollut ollut sisäsiisti sisällä, mutta ulosmuutettuaan oli sisäsiisti omassa karsinassaan ja yksiä possuja ei saa perheenjäsenetkään kunnolla rapsuttaa. Erikseen mainittiin yksittäisten possujen ulkoilevan ilman vahtia juoksulangassa, ilmoittavan kun haluaa sisälle, rakastavan saunomista ja itsensä grillailua takan tai patterin edessä. Lisäksi yksien possujen kerrottiin pysyvän kevyissä aidoissa, joiden ali halutessaan pääsivät, ja toisen pihan sekä laitumen olevan vahvasti aidattu. Yhden possun kerrottiin pitävän vastaajaa pomona (öhkii tälle), alistavan lapsia ja pomottavan vieraita.

Sosiaalistaminen (vapaa sana, 64 vastausta)

22 porsasta oli elänyt kasvattajalla ulkotilassa ja niitä oli käsitelty vähän tai ei lainkaan. Näistä possuista useat olivat olleet aluksi arkoja. 15 possua oli sosiaalistettu melko hyvin tai hyvin ulko- tai sisätalassa, mm. olemalla runsaasti niiden kanssa ja käsittelemällä niitä, nämä possut viihtyivät pääosin heti hyvin sylissä ja rapsuteltavina. 3 possun aiemmasta sosiaalistamisesta ei ollut tietoa. Yhden kasvattajan mainittiin ohjeistaneen sosiaalistamista, toinen oli luvannut auttaa possun kanssa, mutta vältellyt yhteydenpitoa ja kolmas oli vieroittanut porsaat hyvin varhain kylpyhuoneeseen, jossa niitä oli käsitelty erittäin runsaasti: vastaaja koki kuitenkin varhaisen vieroituksen ja väkisin tehtyjen hoitotoimenpiteiden haitanneen possun luottamusta ja sen myöhempää kehittymistä ihmisiä kohtaan. Kyselyyn kunekuneista tulleiden muutaman vastauksen mukaan ne ovat sisäänrakennetusti sosiaalisia ja osaa oli myös sosiaalistettu kasvattajalla runsaasti, ollen uudessa kodissa heti innokkaita ja rohkeita.

Kotona sosiaalistaminen oli koettu vaihtelevasti helpoksi tai jopa erittäin hankalaksi ja työlääksi. Sosiaalistamiseen oli panostettu vaihtelevasti, yksi vastaaja kertoi jääneensä jopa "äitiyslomalle". Sosiaalistaminen oli toteutettu yleensä vähitellen ja possun tahdilla possun kanssa lattialla rauhassa istuskelemalla ja makaillemalla, sekä ruoan (rusinat) avulla houkuttelemalla, mutta myös maharapsutuksilla pitämällä sylissä rapsuteltavana, kunnes rentoutui, antamalla kiivetä kotimatalla autossa avoimesta kuljetuskopista syliin nukkumaan, antamalla olla rauhassa ja kehumalla lähelle tuloa ja nukkumalla possun kanssa patjalla lattialla sekä nukuttamalla possua selän takana ja jalkojen välissä. Aiemmista sosiaalisista possuista ja koirista oli ollut myös apua. Leimautumiseen oli yleensä kulunut 0-3 päivää ja parissa viikossa olivat jo olleet halipossuja. Ulkopossuista osa oli ollut aluksi sisällä sosiaalistumassa viikon-6 kk ajan, jona aikana possu oli sosiaalistunut hyvin. Muutama korosti possulta löytyvää omaa tilaa, jossa sitä ei häiritä ja että huonoa käytöstä karsittiin alusta alkaen; yhden possun nopeasta vessapaikan oppimisesta oltiin iloisesti yllättyneitä. Vieraisiin ihmisiin tai nopeasti liikkuviin lapsiin muutama possu ei ollut tottunut.

Temput (vapaa sana, 58 vastausta)

Useat possut osasivat istua, antaa sorkkaa, pyörähtää, tulla luokse, mennä maahan, hypätä, pyytää ulos, etsiä herkkuja, seistä odottaen paikoillaan ja siirtyä käskystä tarhaan tai sisälle. Lisäksi yksittäiset possut osasivat noutaa esineitä, seistä takajaloillaan (porsaana), rullata maton auki, mennä pyynnöstä koppiin tai omaan

11/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

sänkyyn, seurata, pujotella ja mennä kahdeksikko jaloissa, antaa pusun, työntää palloa tai koiran lelurullaa, tulla ja kulkea sivulla, painaa naksuttimen nappia hampailla, ilmoittaa kun on tehnyt vessa-asiat, tökätä kämmentä kärsällä, juosta käskystä, pyöriä ihmisen tai tolpan ympäri, käydä pyynnöstä kyljelleen sorkkahoitoa varten ja pelata koirien älypelejä. Usean possun kerrottiin tietävän sanojen merkityksiä ja ymmärtävän runsaasti puhetta sekä tunnistavan ruokaan liittyviä ääniä. Lisäksi mainittiin possun osaavan olla sikamaisen upea, avata pakastimen ja tyhjentää sen, kaataa ja avata koiranruokasaavin, paimentaa muut eläimet pois reviihirtään. Opettamisen mainittiin olleen aina helppoa ja possun oppineen nopeasti ja possun tekevän temppuja vain herkuilla motivoimalla. Yhdessä vastauksessa todettiin, ettei oltu katsottu tarpeelliseksi opettaa mitään, vaan riitti kun on sika.

Luonne (vapaa sana, 82 vastausta)

Useat vastaajat kuvailivat possunsa luonnetta seuraavilla adjektiiveilla: ahne, älykäs, rauhallinen, dominoiva, kiltti, sosiaalinen, epäsosiaalinen, hellydenkipeä, utelias, mukavuudenhaluinen, alistuva, puhelias, itsepäinen, ystävällinen, (turhan) rohkea, pelokas, arka, aggressiivinen, (erittäin) reviiiritietoinen, jääräpäinen, leppoisa, ihana, naisellinen, (erittäin) itsenäinen sekä rutiineja ja rauhaa rakastava. Yksittäiset vastaajat kuvailivat possuaan seuraavilla termeillä: tyytymätön, omissa oloissaan viihtyvä, pihaan/perheeseen sitoutunut, mammanpoika, pirttihirnu, herttainen, mussukka, lempeä, touhukas, erakko, helposti hyökkäävä, helposti stressaantuva, hyväntuulinen, herkkä, kiukkuinen, ruoan suhteen kärsimätön, arvaamaton, vilkas, varauksellinen, kiva, yrmy, avoin, viisas, hömelö, voimakas, vapaana villimpi, varovainen, laiska, jörö, ihmisrakas, helppo, äkkipikainen, yllätyshyökkäävä, päättäväinen, omaperäinen, hauska, ärhäkä, oman arvonsa tunteva, haastaja, ujo, epäileväinen, dramaattinen, lempeä, pitkäpinnainen, herkkä, lempeä, kärtyinen, tiukka, temperamenttinen, epäluuloinen, itsevarma, omahyväinen, ylpeä, hellä, itsenäinen, varovainen, oman tiensä kulkija, pitää rapsutuksista, upea, omapäinen, avoin, ei-possumainen, mielipiteen joka asiaan omaava ja esittävä, varuillaan oleva, omanarvontuntoinen, hyväntuulinen, harmiton, sika, kärsivällinen, herttainen, suvaitsevainen, nerokas, lammasmaisen, mustavalkoinen, käytös opittua, värikäs, mököttävä, säikky, epäluuloinen, uhmakas, mielensä pahoittaja, loukkaantuja, symppis, heti kellahtava, kiukuttelija ja lällykkä.

Yksilölliset erot olivat suuria luonteissa myös saman vastaajan possujen kesken. Leikot olivat tasaisempia, Kiimassa emakkojen käytös saattoi muuttua merkittäväksi, mm. perheenjäsenille ärsyttäväksi, hiukan äkäiseksi, tosi raivostuttavaksi, jopa kissoja ja hevosten takajalkoja nylkyttäväksi tai seisomavaiheessa liikukumattomaksi. Emakkoa kuvailtiin myös termeillä kuningatar, diiva, matriarkka, Emakko isolla E:llä ja todellinen emakko. Yksittäisiä possuja kuvailtiin myös pikkulapseksi ja esiteiniksi. Yksittäisillä possuilla käytös oli muuttunut yllättäen merkittävästi huonommaksi jopa yli 4-vuotiaana.

Muutama suora lainaus:

"Pieni autistinen lapsi, joka väsyneenä kitisee ja tekee tuhmuuksia näyttääkseen, että tila pitää saada rauhoitettua ja hän menee nukkumaan."

"Emakko tuulella käyvä jääräpää (on myös hyvät hetkensä) ja leikko rauhaa rakastava kainalopossu."

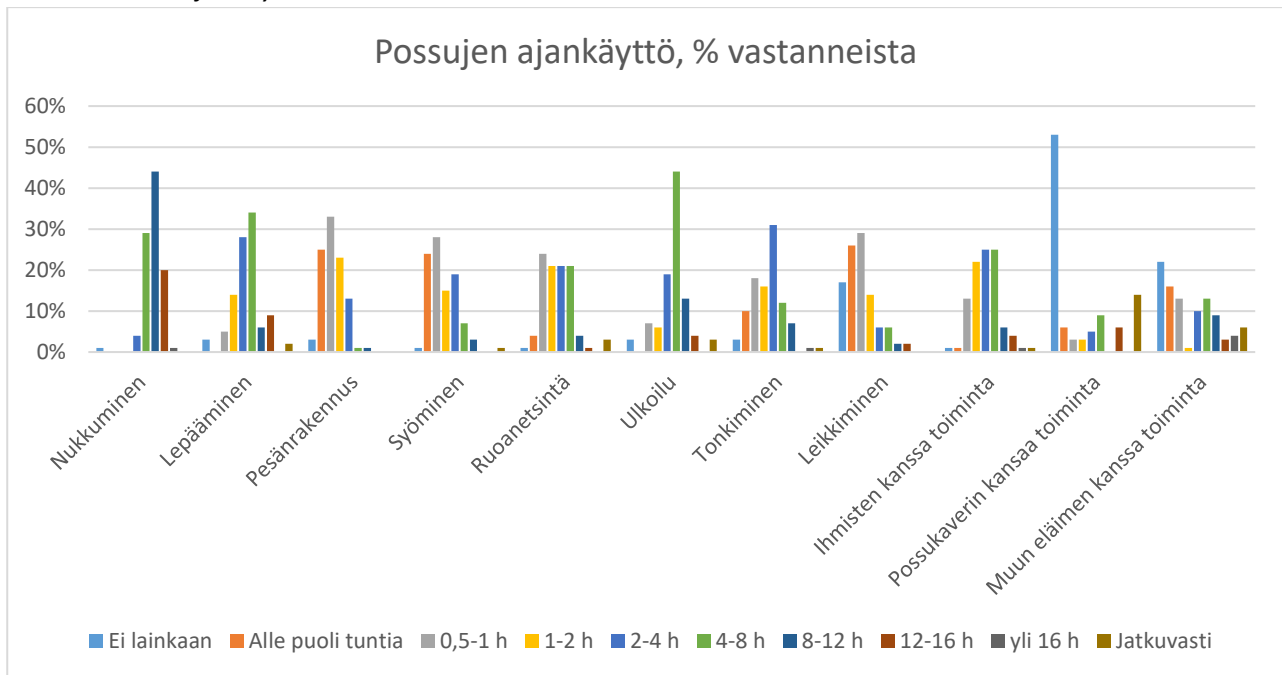
"piip omapäinen, huutaa kovempaa kuin mikään YouTube-linkkienkään kiimainen/vihainen/pelästynyt sika."

Käytös

94 % vastaajan possu oli kellahtanut, eli mennyt rapsuttaessa kyljelleen. 77 % oli saanut ns. zoomieskohtauksen kirmaten ympäriinsä, tämä USA:ssa runsaasti käytetty termi oli muutamalle vieras. 98 % oli tökkinyt kärsällään ystävällisesti ja 18 % neuroottisesti. 36 % oli hyppinyt jalkaa vasten, 66 % näykkäissyt ja 26 % purrut haavan aiheuttaen. 20 % vastaajan possu oli karannut kiimaan liittyen ja 18 % muutoin. 48 % oli pissannut ja 16 % kakannut luvattomaan paikkaan sisäsiisteyden opittuaan.

Ajankäyttö

Yhden kerrostalosta maalle muuttaneen kodinvaihtajapossun ajankäytön kuvattiin muuttuneen merkittävästi lähinnä nukkumisesta ja syömisestä, laiduntamiseen ja puuhailuun. *Seuraavaksi suuntaa antava kaavio ajankäytöstä.*

Käytös perheenjäsenten kanssa (vapaa sana, 79 vastausta)

Possun käytöstä perheenjäsenten kanssa kuvattiin termeillä hyvä, ihastuttava, onnellinen, kiltti, sosiaalinen, hellyydenkipeä, ystävällinen, omissa oloissa viihtyvä, moitteeton, läheinen, rohkea, asiallinen, varautunut, lähellä viihtyvä ja seuran hakeutuva, huomiota ja/tai ruokaa kerjäävä, ihana, leikkisä, sylipossu, helppo, dramaattinen, kiukuttelija, utelias, rauhallinen, seurallinen, keskusteleva, seuraileva, hyväntuulinen, tuttavallinen, kotoisa, avoin, kunnioittava, levollinen, herttainen, mukava, ok, tottelevainen, rakastava, välinpitämätön, puhelias, vaativa, sohvakaveri, sika, väistäjä, arvaamaton (väsyneenä), kaikessa mukana oleva sekä omiaan touhuileva.

Useat possut tunnistivat selkeästi perheenjäsenensä, pitivät niistä ja luottivat niihin, tullen juosten vastaan tervehtimään, haistellen, tullen viereen nukkumaan, viihtyen lähellä, antaen käsitellä ja käyden säännöllisesti tervehtimässä. Osa oli selkeästi tietyn perheenjäsenen possuja, lapsen, emännän tai isännän. 22 possu oli ajoittain tai säännöllisesti yhdelle tai useammalle perheenjäsenelle aggressiivinen mm. kiimoihin, yllätysnäykkäisyihin, sängyn tai keittiön vahtimiseen, lasten, emännän tai yleisimmin isännän pomottamiseen, ruokaan tai hoitotoimenpiteiden suorittamiseen liittyen. Lasten ja possun yhteiselo tapahtui useammalla vastaajalla vain valvotusti ja yhden possun mainittiin hakeutuvan omaan tilaansa lasten riehussa. Yhden vastaajan possut antoivat perheenjäsentenkin rapsuttaa vain satunnaisesti aidan takaa. Yksi vastaaja kommentoi possujen vaistoavan ja reagoivan muutoksiin, kuten perheen jäsenten lomaan ja hoitajien paikalla oloon, herkästi kiukuttelulla, ylimääräisellä ruuan vaatimisella ja uppiniskaisuudella.

Käytös vieraiden kanssa (vapaa sana, 80 vastausta)

Käytöstä vieraiden ihmisten kanssa kuvattiin termeillä ujo, kiltti, hellyydenkipeä, välinpitämätön, utelias, sosiaalinen, puhelias, pelkäävä, ruokaa kerjäävä, mallikas, epävarma, leikkisä, ok, epäluuloinen, harvoin uhmakas, tuttavallinen, kohtelias, vaihteleva, väistävä, luottavainen, hermostuva, ystävällinen, sosiaalinen, rohkea, asiallinen, hyvä, varovainen ja kiusoitteleva. Useat possut olivat aluksi vierastavia, varautuneita tai arkoja, mutta 5-10 minuutin kuluttua, saadessaan olla hetken rauhassa, tutustuttuaan tai ruoalla lahjottaessa

suistuivat yleensä rapsuteltavaksi ja jopa kellahtivat. Yksi ei antanut vieraiden silittää päästä ja yksi vierasti lapsia enemmän. Viisi possua ei tykännyt ainakaan kaikista vieraista, yksi lisäksi ei kissaperheistä, kahdeksan pelkäsi ja kolme väisti vieraita ja 13 possua suhtautui (ainakin pelkääviin ja epävarmoihin) vieraisiin aggressiivisesti ajoittain tai aina, heti tai ”viimeistään kahvipöydässä”. Osa possuista vikisi, piippasi, kirkui, kiljui tai marisi vieraiden läsnä ollessa. Osa kommentoi, ettei jätä possua keskenään vieraiden, etenkin lasten, kanssa, rajaa possut vieraiden ajaksi omiin tiloihin tai jakaa vierailu suihkupullot, osa possuista sieti vieraita paremmin ulkona ja osa oli mieluummin omissa oloissaan vieraiden ajan. Kodin ulkopuolelle suuntautuvat vierailut saattoivat onnistua hyvin, vaikka kotona possut eivät vieraista välitä. Kiima-aikoina muutama pomppi myös vieraiden jalkoihin tai ihastui kehen sattuu. Yksien possujen kerrottiin oppineen kerjäämään läheisen bussipysäkin rekkamiehiltä sallittuja eväitä, minkä ansiosta ovat oppineet tykkäämään vieraista.

Käytös lajitoverien kanssa (vapaa sana, 54 vastausta)

Käytöksestä lajitoverin kanssa neljällä vastaajalla ei ollut kokemusta. 19 possun sanottiin (ainakin aluksi) dominoivan, pomottavan, olevan johtaja, aggressiivinen, uhkailevan, purevan, estävän toisen syömisen, jahtaavan, louskuttavan, nostavan harjaa, naksuttaen, liikkuen kylki edellä kohti, hyökkäilevän, uhkailevan ja/tai rehentelevän tai olevan juro tai arveluttava lajitoverille. Viiden possun kerrottiin alistuvan, väistävän tai pelkäävän toista possua ryömien, vinkuen ja poistuen paikalta. Muita kommentteja oli normaali, ok, rauhallinen, kiltti, reviiiritietoinen, selkeä ja leikkisä. Hyvin toimeen tuli aina mahdollisia ruokailukärhemiä ja ajoittaista sanailua lukuun ottamatta 13 possuparia, joista kolmessa leikko tai emakko astui toista emakkoa kiimoissa; osa näistä lähinnä nukkui vierekkäin, mutta toimi muuten erikseen. Kaksi possuparia eli vierekkäisissä karsinoissa samassa sisätilassa toimeen tulematta mutta aidan takaa kommunikoiden ja toiset ulkona yhdessä ok; yhdet laidunsivat samalla alueella etäällä toisistaan. Yhden possun kuvattiin sietävän, muttei erityisesti nauttivan lajitoverin seurasta ja toisen viihtyvän paremmin yksin, vaikkei ole aggressiivinen.

Käytös muiden eläinten kanssa (vapaa sana, 76 vastausta)

Kissan kanssa hyviä tai ok kavereita oli 13 possua, joista monen vieressä possu mielellään nukkui; osassa possu hyväksyi kissan karsinaansa ja kaikissa ei, yksi possu meni väliin kissojen ähistessä keskenään ja toinen possu vihasi kissoja. Koirien kanssa (25 kuvausta) elo sujui sopuisasti tai yleensä possun puolelta komennellen, osaa pidettiin jatkuvasti ja suurinta osaa valvomatta erillään, yksi possu oli tapellut koiran kanssa kerran kunnolla, minkä jälkeen koira oli pelännyt possua, ja useat pelkäsivät koiria. Muista eläimistä possut dominoivat aasia, pelkäsivät hevosia ja alistuivat lampaille. Karsinakavereina oli lampaita, kissoja, kaneja, kanoja, poni ja hevonen, joiden yhteiselo sujui, kunhan eivät ole ruoka-aikaan tiellä, joskin yhden possun ruokakipolle ja toisen selän päälle ratsastamaan kanit olivat tervetulleita; toiset nauttivat hevosen heinäkasassa nukkumisesta ja ponin antamasta rapsuttelusta. Tilanne saattoi vaihdella päivittäin dominoinnista alistamiseen. Yksi vastaaja kertoi possunsa puolustavan perheen lapsia ja koiria vierailta eläimiltä. Possujen käytöstä muiden eläinten kanssa kuvattiin lisäksi adjektiiveilla kiltti, rauhallinen, utelias, hyvä, ok, sopuisa, toimeentuleva, kiinnostunut, rauhallinen, asiallinen, hillitty, leikkisä, mukava, itsevarma, keskusteleva, kunnioittava, sosiaalinen, varautunut, kiltti ja ystävällinen. Suuri osa oli välinpitämättömiä kuitenkin ruokaa puolustaen. Yhdellä ei ollut kokemusta.

Käytös vieraiden eläinten kanssa (vapaa sana, 62 vastausta)

Samoin kuin omien eläinten kanssa toimi neljän vastaajan possut ja seitsemästä ei ollut tietoa. Noin 2/3 muista suhtautui vieraisiin eläimiin välinpitämättömästi (osa omissa aitauksissa) tai positiivisesti - kiltti, rauhallinen, utelias, fiksu, sosiaalinen, hillitty, kiinnostunut, väistävä, ystävällinen, rohkea, tervehtivä, hyväksyvä, toimeentuleva, salliva ja kissoille örisevä. Osa näistäkin saattoi näykkäistä, jos eläin tuli liian lähelle possua tai sen ruokaa. Lopuista reilu puolet suhtautui vieraisiin varautuneesti, vierastaen, arasti tai peläten, mikä muutamalla possulla ilmeni hyökkäilyä ja puhinana, tai ei tykännyt vieraista eläimistä (kaikista, koirista

14/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

tai koiranpennuista; osalle kissat ja villieläimet ok) esim. kiljuen, huutaen tai komentaen niitä kauemmas. 12 possun kuvattiin ainakin reviirollään pomottavan, hyökkäilevän, karkottavan alistavan, nöyryyttävän, ei sietävän tai jopa haluavan tappaa vieraat koirat, yksi oli kerran väkisin revitty koiran kurkusta irti.

Aggressiivinen käytös (vapaa sana, 65 vastausta, 9 näistä ei ole)

Kiimaan liittyen: näykkii (jos jalkaa vasten nököttämistä ei sallita), ärhäkämpi, ennen sterilaatiota kiimoissa täys hullu (astui jalkoja, puri, raapi, söi huonekalut, tapetit ym. hajalle), ärtyisä, aggressiivisin 1 v kiiman jälkeen, komenteleva, astuva, perässä kulkeva ja vaativasti huohottava, kenkien pureminen, karju vieraita kohtaan varautunut, osin liittyy kiimaan, mutta aggressiivinen myös ilman

Ruokaan liittyen: herättää tunteita, ryysäily, komentelu, kiihdyttää, tökkäissyt lujempaa, ärtyisä nälkäisenä, hermoja raastavaa, yrittää näykkii tietäessään saavansa ruoan, koen sen malttamattomuutena, kerjäämistä kieltäessä

Lajitoveriin kohdistuva: isompi ruoka-aikana, samalle ruokakipolle eksyessä ajaa toisen pois purren ja huutaen, välistä ärsyttää, reviiirin puolustus, pullistelee, kaikille aggressiivinen, samalla reviirollä aggressiivinen, eri karsinoissa sietää, tutustumiseen liittyy

Lapsiin kohdistuva: hoitaessa pois töniminen, komentaessa hyökkäys vastaan muristen, väsyneenä riehuvia kohtaan näykkäisyliike, vieraille uhittelee, näykkii ja puree omia ja vieraita

Koiriin kohdistuva: väsyneenä riehuvia kohtaan näykkäisyliike, (haukkuville) vieraille, ruokaan liittyen, pomottaa, yrittää näykkii, hyökkää puremaan kovaa suoraan kaulaan, vieraiden päälle voi käydä, reviirollä tuleville, pennuille ja/tai tielle tuleville uhittelee

Vieraisiin ihmisiin kohdistuva: puree, hyökkäilee, aggressiivinen, näykkii, villasiat vahtivat röhisten, aiemmin possua kohtaan ikäviä ihmisiä kaksi possua aina puree tai ei siedä, jos tekevät äkkinäisiä liikkeitä kohti possua, aikuisia miehiä pelkää ja hyökkäilee heitä kohtaan

Perheenjäseniin kohdistuva: isäntää haastaa talon herruudesta (menee painiksi 1-3 kertaa vuodessa), mummoa näykkii, koska se aina antaa sille jotain ja kun ei anna niin näykkii, miehiä näykkii ja puree, miehiä ja anoppia kohtaan leikko aggressiivinen, väsyneenä, pullistelee, hakiessa kotiin karkureissuilta, emännän päälle useamman kerran hyökännyt (massuttaa, puhkuu, elehtii niska köyryssä ja harjas pystyssä, nakkelee niskojaan, hyökkäilee kohti, murisee, kiljuu, ei purrut)

Muu: yrittäessä siirtää johonkin mihin ei halua, väsymykseen liittyy, varpaista ei tykkää (käyttää suussa ja vinkaisee), äsähtely, ei pidä hoputtamisesta, ei tykkää puimurista eikä ruohonleikkurista, alku aikoina joskus, äkkihyökkäyksiä (huono näkö), lievää lähinnä näykkimistä, liiasta silittelystä saattaa ärähtää, hälinästä ei tykkää, kovat äänet hermostuttavat, märesee, huonona päivänä kaikkia kohtaan aggressiivinen tai komentelee liian lähelle tulevat pois tussahdellen, ja jollei varoitus tehoa, näykkäisee tai tökkää voimalla, entisessä kodissa ilmeisesti uhkaileva ja manipuloiva kaikkia kohtaan, omalla reviirollä (tarha, karsina) hyökkäävämpi, ei anneta mahdollisuutta aggressiivisuudelle välttämällä painostavia tilanteita

Karkailu (vapaa sana, 59 vastausta, 9 näistä ei karkaile)

Naapuriin, tielle tai muiden eläinten (lampaat, kalkkunat) aitauksiin ruoan (omena, luumu, tammenterhot, ruoho, kaura) perässä oli karannut 16 possua. Kiimaan liittyen oli karannut 14 possua naapuriin miesten perässä, tielle ja jopa 2 km päähän. Muutama possu karkaili välillä tai aina, jos ei valvota, portti oli jäänyt auki, kuulee mielenkiintoisia ääniä, haluaa lähteä tutkimaan, uhmaa luoksekutsumista tai eksyy pihan ulkopuolelle. Yksi possu oli karannut pelästyessään ja toinen perheen ollessa reissussa. Naapurit olivat usein ilmoittaneet karkulaisesta. Muutamalla possulla käytettiin karkailun varalta jatkuvasti vapaana ollessa valjaita, joissa on yhteystiedot tai gps-paikannin. Yhdestä possusta mainittiin, ettei se karkaile, vaikka ulkoilee yleisessä puistossa kytkemättömänä.

Takaisin karanneet possut oli saatu käskemällä, huutamalla, vislaamalla, herkuilla houkuttelemalla, hakemalla takaisin kävelemällä tai autolla, käännettämällä, kytkettynä, apuvälineillä ajamalla, kiimassa naapurin miehen perässä kävellen tai kiinni juoksemalla ja muutama oli palannut itse; yhden kanssa oltiin

15/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

jouduttu fyysisesti tappelemaan ennen kuin oli suostunut herkkujen avulla palaamaan. Yhden possun kommentoitiin tuntevan nauttivan autokyydistä kotiin. Yhden kiimassa karkailleen possun reissut olivat loppuneet sterilointiin ja toinen ei enää nykyään 10-vuotiaana lieventyneissä kiimoissa karkaile. Viisi possua pidettiin vain aidatulla alueella, näistä kahta aiemman karkailun takia. Muutama possu oli karkaillut nuorempana, mutta nykyään ei suostunut poistumaan pihasta ja yhdellä possulla karkailu oli pahentunut n. 2,5 vuotiaana.

Kiimakäytös (vapaa sana, 34 vastausta)

Kahdella emakolla kiimat eivät olleet vielä alkaneet ja viidellä emakolla kiimat olivat hyvin huomaamattomat. Kiimaväli oli yleensä normaali 3 viikkoa, mutta yksittäisillä possuilla vaihtelu jopa 1-4 vko. Kiima kesti yleensä noin viikon, josta 2-4 päivää selkeitä. Keväällä ja syksyllä kiimat saattoivat olla tiheämmin ja/tai voimakkaampia, ja talvella sekä possun vanhetessa kiimat usealla possulla laimenivat. Sallitun kohteen (esim. possupallo) astuminen, komentaminen ja mieluisan tekemisen järjestäminen oli saattanut auttaa. Kiiman liittyi turvonneen vulvan lisäksi seuraavia käytösmuutoksia kiiman vaiheesta riippuen, yleensä esikiimassa ilmeni yliaktiivisuutta ja jopa aggressiivisuutta, kiiman aikana hyvää käytöstä ja kiiman jälkeen taas mahdollisesti ei-toivottua-käytöstä. Nämä olivat kuitenkin hyvin yksilöllisiä ja osalla ilmeni vain hyviä tai huonoja muutoksia: yliaktiivinen, äkäinen, kiihkeä, karkailee, hyökkäilee, näykkii, kiukkuinen, aggressiivinen, levoton, ahdistunut, huutaa, kiljuu, ravaa tarhassa, pesänrakennus, kärsiminen, astuminen (kaikki mikä liikkuu, iso possupallo, jumppapallo, possukaveri, ihmiset (jalkaa vasten pönöttäminen), koirat, lampaat), käy kierroksilla kuin höyryveturi, sietämätön, helppo, sosiaalinen, seurallinen, ystävällinen, hellyydenkipeä, paikallaan tönöttävä, ruokahaluton, iloinen jos possukaveri (emakko tai leikko) astuu, karkaileva, hiljainen ja masentunut Yksi totesi, ettei suosittele kenellekään leikkaamatonta possua lemmikiksi.

Emakkojen sterilointi

5 % (2 emakkoa) oli steriloitu, 5 %:lla harkittu vakavasti, 22,5 % ajoittain, 65 % ei. Ajoittain sterilaatiota oli harkittu lähinnä terveysongelmien välttämiseksi. Yhtä possua oli onnistumatta koetettu steriloida, yhdellä lihavuus oli liian suuri riski, yhden possun kohdalla oli eläinlääkärin kanssa todettu, ettei steriloida ja toista ei ollut kysytty eläinlääkäri suostunut leikkaamaan. Steriloidut emakot oli leikattu reilun vuoden vanhoina Joensuussa Kivuton-klinikalla ja Oulun Eläinklinikalla: toisesta mainittiin, että leikkaus ja paraneminen olivat sujuneet hyvin, ja toisesta että käytös parantunut täysin aiemmasta hulluudesta. Yksi toivoi, että sterilointi helpottuisi tulevaisuudessa ja koki että nykyään eläinlääkärit sen mielellään välttävät, eikä sikoja muutenkaan haluta tai osata aina hoitaa.

Matkustaminen (vapaa sana, 75 vastausta)

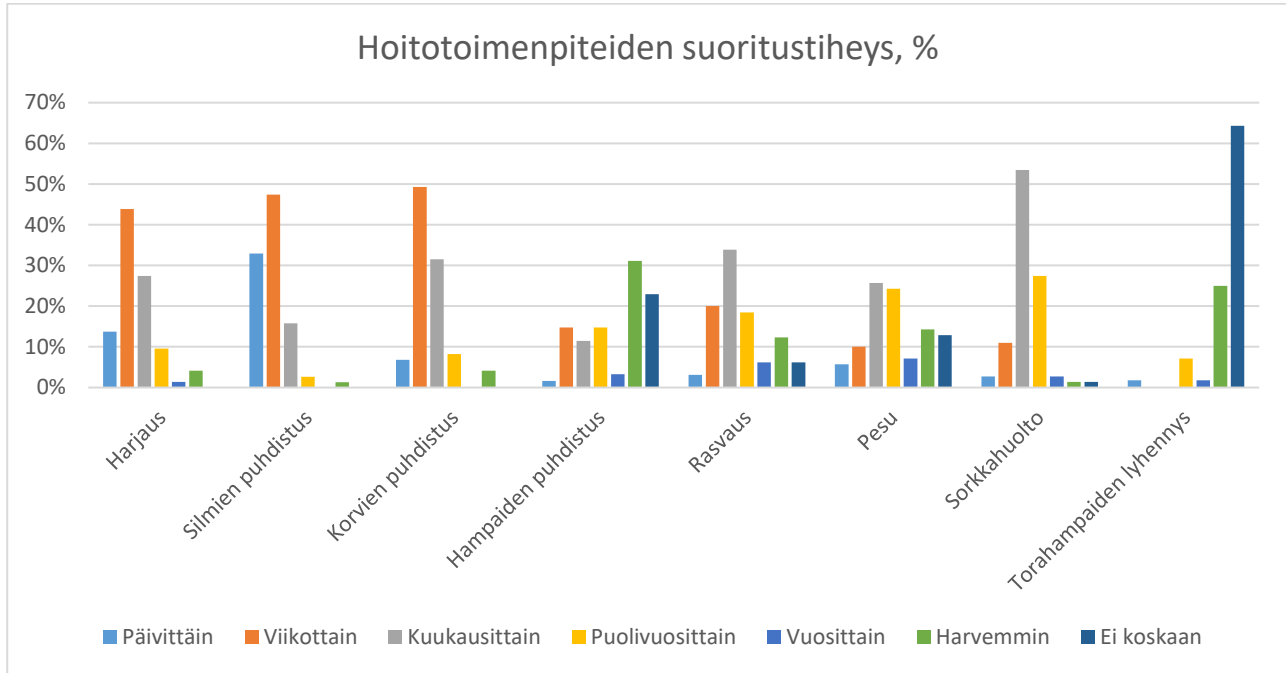
Muutama possu matkusteli päivittäin mutta suurin osa erittäin harvoin ja 28 possua ei matkustanut lainkaan tai ei ollut matkustanut porsasaikojen jälkeen. Osa possuista oli matkustanut hyvin pitkiäkin matkoja, esim. porsaana Lapista Etelä-Suomeen tai useamman tunnin automatkoja aikuisena. 42 vastaajan possut matkustivat hyvin ja/tai rauhallisesti autossa (henkilöauto, maastoauto, farmari, pakettiauto, pikkubussi) sylissä, jalkatilassa (poistettu etupenkki), takakontissa, takapenkillä turvavöissä tai ilman tai kuljetuskopassa. Kyytiin saaminen oli muutamalla possulla hankalaa tai possut vastustivat sitä, mutta rauhoittuivat yleensä nopeasti seisomaan tai makaamaan, muutama ei tykännyt tai stressasi matkustamisesta, yksi oli alkanut saada useiden eläinlääkärikäyntien jälkeen paniikkikohtauksia autossa. Muutama possu kulki autoon ramppia pitkin, osa nostettiin autoon kuljetuskopassa tai sylissä ja osa hyppäsi tai kiipesi autoon itse. Possut nukkuivat autossa, muutama kakkasi tai pissasi välillä tai aina (alla muovi) ja kaksi possua kärsi matkapahoinvoinnista. Kaksi possua matkusti hyvin hevostrailerissa ja yhtä oli kuljetettu kerran häkissä peräkärjessä, mistä todettiin, ettei enää ikinä. Yksi totesi kokevansa possujen tarpeettoman kuljettamisen tarpeettomaksi ja ei-järkeväksi ja esim. soittavan eläinlääkärin mieluummin kotiin.

Muuta käyttäytymisestä

Yksi possu oli tulostaan asti pelännyt ja säikkynyt mustia kahisevia vaatteita, toinen oli suhteellisen rauhallinen iltakiukku lukuun ottamatta, kolmas ei tykännyt oman rauhansa häirinnästä, neljäs teki välillä tuhoja osoittaen mieltään ja viidennen kuvattiin olevan *”ihana oma persoona, naisellinen oman arvonsa tunteva leidi”*.

Terveydenhuolto

Kuvaajassa hoitotoimenpiteiden suoritustiheydet.

Sorkkahuolto (vapaa sana, 80 vastausta)

Sorkkien hoito tapahtui possun seistessä (harjatessa, syödessä tai herkkuja syöttäen, sorkka käden päällä), kyljellään vapaaehtoisesti (kellahtaessa, nukkuessa, rapsutellen tai taputellen, naksutinkoulutuksella) tai pakottaen (pyyhkeeseen käärittynä), vatsallaan makaavan possun päällä istumalla, possun maatessa jalan päällä nurkassa, sylissä (rapsutellen uninen), nukkuessa (illalla tai sohvalla sopivassa asennossa, heinäkasassa), selälleen (itse tai toisen pitäessä) tai istumaan kääntäen (huudolla tai ilman). Sorkat hoidettiin 1-3 kertaa päivässä-viikoittain-joka kiiman yhteydessä-kuukausittain-muutaman kuukauden välein-puolivuositain-tarvittaessa/aina, kun näyttää liian pitkältä-mielialasta riippuen-ollessa rauhallinen-liian harvoin. Viisi possu oli rauhoitettu sorkkahuoltoon varten ainakin kerran tai jopa säännöllisesti vuosittain. Viisi vastaajaa mainitsi, että sorkkahoito onnistuu hyvin possun jopa nauttiessa manikyristä, kolme että on hankalaa ja yksi että pienempänä onnistui hyvin, mutta nyt on ajankohtainen ongelma. Yhdellä possulla kesytys oli kesken ja toisella harjoittelu, yhdet possut oli hankala saada kiinnikään. Kolmella possulla sorkkia ei ollut tarvinnut leikata (nuori tai kuluvat hyvin ulkona), näistä ainakin yhdellä sorkkahoitoa oli harjoitettu. Yhdellä jo edesmenneellä possulla sorkkahoitoa ei oltu tajuttu ajoissa harjoitella ja sorkat ja sen mukana verisuoni oli päässyt kasvamaan niin pitkäksi, että sorkat saatiin hoidon harjoittelun jälkeen lyhennettyä normaaleiksi ja oikeaan asentoon vasta kun oli hetken ripulissa ja pohja kului kosteudesta niin että suoni typtyi. Yksi possu oli kuollut, kun sen sorkat oli leikattu pakolla ja se oli stressistä saanut vuotavan vatsahaavan.

Sorkkien huollossa käytettiin (pieniä, isoja, suorateräisiä) oksa-, kala-, ruusu- tai vuohisaksia, sivuleikkureita, (isoa, karkeaa) viilaa, kaviroleikkureita, taskulamppua, kosmetologilta saatuja teräviä saksia, raspia, koiran kynsisaksia, pihtejä, hiomapaperia, järeitä saksia, rautaviilaa, kaviopuukkoa ja Schollin paristokäyttöitä

jalkaraspia. Kivisen ja soraisen maaston kerrottiin kuluttavan sorkkia hyvin. Yksi vastaaja kertoi lisäksi pesevänsä possun sorkat kesällä ennen sänkyynsä tuloa ja pyyhkiävänsä talvella sorkat vessa-asioiden jälkeen vauvanpylypyyhkeillä, joiden tuoksusta possu tykkää niin, että tuo välillä paketin vastaajalle halutessaan sorkat pyyhittävän.

Muut hoitotoimenpiteet (vapaa sana, 34 vastausta)

Silmien puhdistus: liuoksilla ((keitetty) vesi, Aloe vera -suihke) sideharsolla, pumpulilla, vanulapuilla, sormilla, ihon rasvaus (Bepanthen, Vaseliini, kookosöljy, possu jolla ei kyynelkanavia) talvella päivittäin, kesällä viikoittain/1-7krt vko/ajoittain/silloin tällöin/tarvittaessa; ripset liimautuvat silmämunaan (floating eyelashes) satunnaisesti, jolloin vedetään pois luomen alta

Korvien puhdistus: liuoksilla (Vaxol, koirien korvapuhdistusneste, vesi), pumpulilla, sideharsolla, paperilla, sormella, vanupuikolla viikoittain/kuukausittain/tarvittaessa/jos näyttävät likaisilta nukkuessa, vaikeaa Iho: harjaus (vauva-, koira-, juuri-, rappusharja, kumi/muovisuka, kuminystryhänska, kuolleen ihon poisto/helliminen) rapsutus, hieronta, hemmottelu, rasvaus (perusrasva, (vauva)öljy, aurinkorasva) päivittäin/viikoittain/kun aikaa/possun halutessa/tarvittaessa/siivouksien yhteyksissä, useammin karvanlähtöaikana, pesu/suihku (suihku lv saippua) ei koskaan/lähes päivittäin/puolivuosittain/pissainen vatsanalus leikolla usein, tarpeettoman pesun tai rasvauksen välttö, mutakylvyt; pesu helppoa, kun ripottelee herkkuja lattialle

Hampaat: viilalla, hammasharjalla

Sorkat: pesu, rasvaus (hevosten kavioöljy) päivittäin/tarvittaessa/useita kertoja viikossa

Muuta: Totutettu pikkuhiljaa kaikkeen uuteen

Loishäätö

Sisäloishäätö annettiin rutiinisti 2 kertaa vuodessa 63 %:lle possuista, 2 kertaa vuodessa tutkittavien ulostenäytteiden perusteella 16 %:lle ja ei lainkaan 16 %:lle. Ulkoloishäädön sai säännöllisesti 11 % possuista; 11 % häätö on tehonnut ulkoloisepäilyssä ja 1 %:lla ei, kapi on häädetty 15 %:lla 2 kertaa 2vko välein annettulla ivermektiinillä ja 30 % ei saa ulkoloishäätöjä. Yksi possu oli saanut ivermektiinin kerran kasvattajalla, toinen sisäloishäädön vasta kerran rokotusten jälkeen ja kolmatta pestiin metsäkäyntien jälkeen eläinlääkärin laimennettavalla (10 l vettä) pesuaineella. Yhdeltä sisäloishäädön jälkeen tullut yksi suolinkainen ulosteen mukana ulos ja yhdellä havaittu ulostenäytteessä munia, jolloin lääkitty. Yhdellä possulla oli kesällä kopissa hyttysnauhaa pyydystämässä hyttysiä.

Rokotukset

Sikaruusurokotuksen sai kaksi kertaa vuodessa 48 % ja kerran vuodessa 41 % possuista, lisäksi parvorokotuksen oli saanut 11 % possuista ja kolin 3 % possuista. 10 % ei oltu rokotettu.

Käynnit käytännössä

Porsaista vastaanotolle oli viety vastaajien possuista 62 % ja aikuisena 16 %, 5 % oli hoidettu autossa. 66 % eläinlääkäreistä oli tullut kotiin ja 29 % oli saanut eläinlääkäriltä valmisteet ja hoitanut lääkinnän itse.

Yksi kertoi eläinlääkärin olevan innoissaan possuissa ja tulevan välillä matkalla niitä moikkaamaan ja kahville, toinen eläinlääkärin tulevan tallille, kolmas possu käyvän puolivuositain tarkastuksessa ja rokotuksilla ja neljäs käyttäneensä possua eläinlääkärin vaa'alla punnittavana.

Rauhoitukset (vapaa sana, 42 vastausta, joista 20 ei ole)

Leikot oli rauhoitettu pieninä kastraatiota varten kasvattajalla. Myöhemmin oli rauhoitettu tai nukutettu 17 possua sorkkien tai hampaiden hoitoa, silmien tutkimista, sektiota ja/tai sterilaatiota varten. Näistä hyvin mainittiin sujuneen kuuden ja huonosti, ollen jopa katastrofi, kahden rauhoituksen tai nukutuksen. Yksi possu oli rauhoituksen tai nukutuksen aikana oksentanut ja yksi pissannut alleen. Yksi oli herännyt pian herätteen annon jälkeen, mutta ollut vielä illan väsynyt, ja osalla herääminen oli sujunut (todella) hitaasti tai kestänyt

useamman tunnin olkien seassa-6 tuntia-kauan, yksi oli panikoinut, jos ei oltu vieressä ja yksi ollut sekava heräillen puolen tunnin välein. Suurin osa ei tiennyt tai muistanut käytettyjä valmisteita: yksi oli saanut kotiin matkaa ja jatkolääkitystä varten koiran rauhoitetta suun kautta annettavaksi, mikä oli toiminut todella hyvin; toinen rauhoiteseosta, kolmas samaa kuin koirat, neljäs Dexdomitor 0,5mg/ml 1ml ja Midazolam Hameln 5mg/ml 3ml ja viidennen kokemuksen mukaan Stresnil, joka on erityisluvallinen, oli toiminut parhaiten.

[Haittavaikutukset lääkkeistä \(vapaa sana, 41 vastausta, joista 23 ei ole\)](#)

Tästä kysymyksestä oltiin iloisia. Sikaruusurokotteesta (kolmessa tapauksessa Porcilis Ery, yhdessä Parvoeryjin vet, yhdessä uusi sikaruusurokote) oli saanut oireita: alakuloisuutta, uupumusta, hieman kuumetta, tärinää, ruokahaluttomuutta, toistuvaa oksentelua, velttoutta ja/tai poissaolevuutta 12 minipossua ja yhden vastaajan villasiat olivat meinanneet kuolla. Oireet olivat helpottaneet yhdessä-parissa päivässä, kaksi oli saanut tulehduskipulääkettä (Metacam) oireisiin, mistä oli ollut apua. Kaksi possua oli saanut pistokohtaan patin, toisen (rokote Porcius ery+parvo) patti oli hävinnyt kolmessa viikossa ja toisella jopa toistunut tarviton välillä antibioottikuurin. Muutamalla oireita oli ollut vain ensimmäisellä rokotuskerralla, usealla toistuvasti, yhdellä oireet jopa pahenivat jatkuvasti ja yhden vastaajan possut stressasivat rokotuksia valtavasti: osalla rokotus oli harvennettu näiden takia 1 kertaan vuodessa, mietittiin jatkoa tai oli jopa päätetty, ettei enää rokoteta vaan otetaan riski ja seurataan vain mahdollisten oireiden tuloa tarkasti. Yksi possu oli saanut Metacam-tulehduskipulääkkeestä allergisen shokin saaden välittömästi ihottumaa ja hetkellisen sydänpysähdyksen. Yhden vastaajan kaksi possua oli kuollut Ivomec-loislääkityksen jälkeen. Toinen vastaaja kertoi, että ensimmäinen varaamansa porsas oli menehtynyt kasvattajalla kastroiintiin. Osa haitoista oli raportoitu, mutta kaikkia ei.

[Karvanvaihto \(vapaa sana, 67 vastausta\)](#)

Kaikki possut eivät olleet vaihtaneet karvaa vielä kertaakaan tai vaihtaneet karvaa vain yksittäisiä tiputtelemalla. Ensimmäisen kerran kunnon karvanvaihto oli ollut 1,3-3 vuotiaana ja tämän jälkeen useimmat possut yleensä vaihtoivat karvan vaihtelevilla tyyeillä (osittain tai kokonaan kerralla, ensin tai vikana harja, kun on paljon kaksiahaaraisia) yleensä kevätkesäisin tai osa syyskesästä tai talvella kerran vuodessa tai lisäksi syksyllä kaksi kertaa vuodessa, tai syksyllä tuli vain lisäkarvaa. Muutama vaihtoi karvan 1,5-2 v välein. Mahdollinen täyskaljuus kesti noin viikon. Osa tykkäsi irtokarvojen poisnyppimisestä.

Sairaudenhoito

[Sairaudet \(vaihtoehdot ja vapaa sana, 56 vastausta\)](#)

Sikaruusu oli ollut kolmella, niaustauti 11, kapi 13, ummetus 19, flunssa neljällä, oksennustauti kolmella, ontumista 11, iho-oireita 29, silmäoireita 20, korvaoireita seitsemällä ja purentavirhe (voimakas alapurenta) oli kahdella possulla.

Muut kerrotut sairaudet ja hoidot kootusti:

1. Flunssa: meni ohi lepäilyllä
2. Hammaskivi
3. Hengitystieinfektio: herneen/ruoan aspiroinnista, antibioottikuuri (toisella 15 pv), parani täysin
4. Ihon bakteeritulehdus (Pyoderma superficiales, stafylokokki): antibiootti (Therios 750mg 2x/vrk), Etiderm shampoo, rauhoittivat ihon nopeasti, mutta possu pudotti kaikki karvat
5. Kapi (kutina, hilseily): lääkittiin kahteen kertaan, auttoi (Ivomec)
6. Kohtutulehdus: kuoli hoitoyrityksestä huolimatta
7. Korvatulehdus: streptokokki, antibioottitipat; hiiva, kutisee ellei putsata, Otodine-puhdistus viikoittain, Saniotic-kuuri muutaman kerran, kun kutissut voimakkaasti
8. Kuiva iho: pesu; karvan vaihtuessa; rasvaus perusvoiteilla, öljyisiä ruuassa; kortisonisuihkeesta ei apua; hiiva poistava shampoo auttoi; Nutrolin iho&turkkiöljy

9. Murtuma: Porsaana etujalka murtunut jäätyä kiinni kaivonkanteen: kuvattu, lastoitettu ja saanut Metacam-tulehduskipulääkettä, jäänyt pieni askelvirhe
10. Nii austauti: Ketorin 3 mg/kg /hoitui kotona päivässä; keväisin oireilevalla haavaumien huuhtelu Betadinella, muun ihon aurinkorasvaus
11. Oksentelu: ohimenevää; annettu vellipuuroa
12. Ontuminen: antibiootti (Synulox) ja kipulääke (Metacam); kipulääke alkuun, Arthroflex plus -valmisteella (nivelrikko) ontuminen loppui täysin; parani itse parissa viikossa; kraniosakraaliterapiaa on antanut yksi hoitokielteinen possu tehdä kipeään jalkaan
13. Reuma?: pahaneva ontuva, huono liikkuminen, makuulle pyrkiminen, ei kuumetta, kipua tai poikkeavaa: kokeiltiin tulehduskipulääke (Metacam), antibiootti (Ethacilin) joista vain paheni, verinäyte normaali, vahvempi kipulääkitys (Vetergesic) hieman pirteämpi mutta kävely ei parempi, röntgen jalat + selkä normaali, lihasrelaksantti (Sirdalud) ei vastetta, kortisonilla kävely parani ja piristyi nopeasti ja huomattavasti
14. Selkäreivähdyks autosta liukkaalle hypätessä: Metacam-kipulääke 4 päivää
15. Sikaruusu: antibioottipiikit, nopeasti tervehtyessä ei antanut pistää, joten jatko suun kautta; V-pen; yhdellä rokotetulla puolivuotiaalla
16. Silmäoireet/-tulehdus: antibioottitippa/rasva n. viikon kuuri; ympäröivälle iholle Terrapoly, kortisonivoide; silmäantibiootin valuman aiheuttamaan ihon hiivainfektioon Canofite 1 vko; silmähaavaan Isathal; pölisevän oljen vaihto auttoi; silmään kasvoi karvoja; vuotoa tutkitaan; silmäripset taittavat luomen alle, mistä vuoto, mietinnässä on näiden leikkaus; Silmäripsiä lyhennetty 2 kertaa eläinlääkärissä
17. Sorkkavika: yksi sorkista halkeilee, syytä ei tiedetä
18. Ummetus: Microlax hyvä, kipulääke (Metacam), parafiiniöljyä, Levolac ei vastetta/osalla toimi, parani lopullisesti ulosmuuttamalla; ravinnon korjaus, nesteen lisäys, öljyt; pellavansiemenöljy; ruokinnanmuutos; talvisin
19. Vatsahaava: Antepsinilla parani

Zoonosiepäilyt (vapaa sana, 20 vastausta, joista 16 ei ole)

Yhdellä vastaajalla oli ollut mahdollisesti kapista johtunut syyhy, toisilla possujen kanssa yhtä aikaa flunssaa ja kutinaa. Yhdellä vastaajalla oli ollut porsaan tullessa ja nukkuessa vieressä ohimenneitä iho-oireita (vieras allergeeni + kova karva?), jotka olivat kuitenkin menneet itsestään ohi.

Sairastuessa

Eläinlääkäri oli tiedossa 93 %:lla, päivystävä eläinlääkäri 75 %:lla, kuljetusmahdollisuus 75 %:lla ja lopetusmahdollisuus 55 %:lla vastaajalla. Yhdellä possulla oli ollut "sairaskarsina" pesukoneessa tapaturman jälkeen. Yhden sairastelleen possun kohdalla oli talvella jäisen maan aikaan jouduttu pohtimaan tuhkaamista.

Eläinlääkäri (vapaa sana, 71 vastausta)

Helppoa eläinlääkärin löytäminen oli ollut ja hyvää hoitoa (lähinnä rokotukset) possuilleen oli saanut 42 vastaajaa. Neljä koki löytämisen olleen haastavaa, mutta saaneensa hyvää hoitoa, Viisi koki eläinlääkärin tietävän possuista liian vähän, vaikka puhelimitse asiantuntevaa apua oli tarvittaessa saatu, Keski-Suomesta kolme vastaajaa kertoi, ettei ollut possuja hoitamaan suostuvaa eläinlääkäriä löytänyt. Kunnaneläinlääkärin kerrottiin hoitaneen 14 possuja hyvin ja osaavasti. Kehuja saivat myös Saaren yliopistollinen tuotantoeläinsairaala, Evidensia Tikkurila ja Valkeakosken Eläinsairaala Profivet. Kaksi possu ei ollut tarvinnut vielä eläinlääkäriä. Yhdellä eläinlääkärillä tiedettiin olevan omia minipossuja ja yksi vastannut oli itse valmistuva eläinlääkäri. Yksi vastaaja kertoi etukäteen olleensa yhteydessä paikalliseen eläinlääkärin tämän possutietämyksen selvittämiseksi. Muutama possu oli niin arkoja, että eläinlääkäri, aina omistajakaan, ei voinut niitä koskea.

Huonot kokemukset (vapaa sana, 31 vastausta, joista 17 ei ole)

Huonoista eläinlääkäri-kokemuksista oli tarinoita kuullut moni vastaaja. Useampi kommentoi myös, että ei suostuta hoitamaan tai tutkitaan tai hoidetaan huonosti, on vähän tietoa sekä käsittelytaitoa. ja että osaamista ja ymmärrystä kaivattaisi enemmän. Yksi kertoi, että haavan ompelu ei meinannut onnistua millään, toinen että eläinlääkäri olisi lopettanut possun, jolle oli jäänyt ruoanpala kurkkuun jumiin, mutta lopetukseen ei oltu suostuttu ja possu oli oksentanut tukkeen itse ulos muutaman tunnin päästä. Sorkkien hoitoon liittyen yksi tiesi tapauksen, jossa possu oli menehtynyt ilmeisesti stressin aiheuttamaan sydänkohtaukseen ja toisella oli omakohtainen kokemus possun paniikkikohtauksesta ja menehtymisestä epäonnistuneeseen rauhoitukseen ja rauhoitusaineen yliannostukseen liittyen.

Toiminta ruhon kanssa (vapaa sana, 71 vastausta)

10 vastaaja ei ollut ajatellut asiaa eikä useat näistä tai muista tienneet laista. 17 vastaajaa hautaisi possun omaan pihaan, metsään, eläinten hautausmaalle tai saareen, reilu puolet näistä tietoisesti lain vastaisesti raadonkeräilyalueelle. 18 tuhkaisi possun, osa säästäisi tai hautaisi uurnan laillisesti. 16 lähettäisi ainakin epäselvissä tapauksissa ruhon patologiseen tutkimukseen. Kolme menisi raatokeräilyyn, yhden vastaajan possut mahdollisesti elintarvikkeiksi ja toisen koiranruoaksi. Aiemmin menehtyneistä possuista yksi oli poltettu laittomasti ja kaksi haudattu aiemman pienen määrän poikkeuksen sallimana ja viranomaisilta luvan pyytäen raadonkeräilyalueelle hautaussäännöksiä noudattaen laillisesti.

Afrikkalainen sikarutto ja muut tarttuvat taudit (vapaa sana, 51 vastausta)

Noin kaksi kolmasosaa vastaajista oli tietoisia riskeistä. 21 vastaajan elämään tarttavat taudit eivät vaikuttaneet, vaikka osa näistäkin oli tietoisia riskeistä. Moni otti kuitenkin asian vakavasti ja halusi välttää oman possun sairastumisen ja/tai tautien tulon Suomeen. 15 ei matkustellut muutenkaan tai ainakaan tällä hetkellä Viroon tai muihin riskimaihin, yksi oli kieltänyt miehen metsästysreissut. Kolmen vastaajan kotiin ei päästetty lähiaikoina Virossa käyneitä ja neljä Virossa tai Latviassa itse käynyttä oli tullessa ennen possukontaktia käynyt saunassa sekä vaihtanut ja pessyt kaikki vaatteet. Yksi kertoi seuraavansa villisikojen esiintymistä lähialueella, toinen levittäneensä tietoa tutuille, kolme ettei possuuta kuljeteta ja/tai sikakontakteja vältellään tautiriskien takia – ja toinen ei hyväksynyt tätä muiltakaan. Useampi mainitsi olevansa tarkka sianlihaa sisältävien tuotteiden käsittelystä. Yhdellä vastaajalla kaksi samaan aikaan epämääräisin oirein kuollutta possuuta oli johtanut tautiepäilyyn ja toisella tautiriskit estäneet possujen viemisen näytille maatalous-tapahtumaan.

Kuolleet

Kuolleeksi ilmoitetut possut halutessa kerrottuine ikineen ja kuolinsyineen:

1. Kohtutulehdus oli levinnyt sisäelimiin
2. Lopetettu kun jäi myymättä
3. Lopetettu porsissa polttoheikkouden takia, porsaas kuolleet sisälle
4. 15 vko, kuollut sisäiseen verenvuotoon, syy ei selvinnyt patologisessa tutkimuksessa
5. alle 1v, Neurologiset oireet (ei heti, kehänkierto, takaperin kävely, törmäily, syömättömyys, juomattomuus) ivermektiinistä, lopetettu
6. alle 1v, Oireet (vaisuus, syömättömyys, kyyryssä pesästä, suun avaus, menehtyminen) ivermektiinistä, patologisessa tutkimuksessa sydänvika
7. alle 2v, lopetettu aggressiivisuuden takia
8. alle 3v, kuollut eläinlääkärin hoitovirheeseen rauhoituksen yhteydessä
9. 3 v, vatsahaava
10. 3,5 v, lopetettu kun pissasi verta
11. 6 v, lopetettu kasvaimen takia
12. 7-8v, kuollut todennäköisesti sydänvikaan, keuhkot täynnä nestettä
13. 8 v, lopetettu nivelrikon takia

14. 11v, todennäköinen maksavika: muutamassa kuukaudessa laihtui, vatsa ja imusuonet pullottivat, kellersi; viimeisenä päivänä ei halunnut liikkua, söi vain herkkuja ja illalla löytyi kuolleena
15. 12 v, kuollut
16. 12 v, kuollut
17. 15 v, lopetus vanhuuden vaivojen takia

Muuta

Tavatut minipossut (vapaa sana, 52 vastausta)

Vastaajat olivat tavanneet hyvin vaihtelevasti minipossuja, 1-ehkä 100-monta (yleisimmin 5-10), 1-30 paikassa, moni oli tavannut possuja lähinnä kasvattajan luona ja kotieläinpihoilla, osa myös talleilla, autokorjaamolla ja tapahtumissa; muutama ensimmäistä kertaa vasta porsasta hakiessa.

Ennen hankintaa

Ennen oman possun hankintaa 46 % oli käynyt tutustumassa minipossuihin kasvattajan luona, 27 % useampaan aikuiseen minipossuun, 66 % lukenut possuista yhdistyksen sivuilta, 80 % muuten netistä, 34 % suomeksi kirjallisuutta, 19 % englanniksi. 18 % liittynyt yhdistykseen, 39 % seurannut Fb-ryhmää, 10 % käynyt tutustumassa tuotantosikoihin ja 15 % lukenut niistä ja 52 % oli liittynyt Eviran sikarekisteriin. Erikseen mainittiin käyty keskustelua possunomistajien kanssa sekä testaamassa koirien reaktio possuihin, yhden possun tulleen yllätyslahjaksi ja viidellä vastaajalla oli tuotantosikatila-historia.

Minipossuun päätyminen (vapaa sana, 77 vastausta)

Minipossu oli ollut pitkäaikainen haave (10-20v) 15 vastaajalla; monella näistä sika oli ollut lempieläin pienestä asti ja kun tuotantosialle ei ole resursseja, niin päädytty minipossuun. Useassa tapauksessa tietoa oli etsitty runsaasti etukäteen ennen kuin oli todettu possun olevan sopiva lemmikki. Possuihin oli ihastuttu ja perehdytty myös Babe-possu elokuvassa, 90-luvun minipossuubuumissa, työssä, Särkänniemessä, Villi katse -dokumentissa (Tuire Kaimio), internetissä, tallilla, tutulla tai kasvattajalla porsaita ihaillessa. Possujen luonteessa arvostettiin seuraavia piirteitä: persoonallisuus, haasteellisuus, sympaattisuus, älykkyys, vahva luonne, hauskuus, kiehtovuus, miellyttämishaluttomuus, huvittavuus ja erilaisuus. Sopivat olosuhteet tai tila possulle oli tai sellainen oli rakennettu varta vasten kuudessa tapauksessa. Kahdeksassa tapauksessa jo useita muita eläimiä sisältävästä laumasta tai kotieläinpihalta puuttui vielä minipossu tai haluttiin vaihtelua koira- tai villasikalaumaan. Yksi oli luopunut hevosesta ja ottanut tilalle possun. Kolmessa tapauksessa elämäntilanteen takia ei voitu ottaa koira ja seitsemässä tapauksessa allergian takia muuta eläintä, niin oli otettu minipossu. Aiemmista tuotantosika-taustaisista-ihmisistä kuusi oli halunnut lemmikkipossun. Possuun oli päädytty myös oman jääripäisyyden, hulluuden, muutaman perheen jäsenen tai koko perheen yhteisen päätöksen tai muun perheen ylipuhumisen, lasten kinuamisen, possuhulluuden ja aiemman kokemuksen ansiosta. Kaksi possua oli annettu lahjaksi, seitsemän possua tullut vahingon tai sattuman seurauksena, ja kaksi tutun tarvitessa possulleen uuden kodin.

Muiden muistuttaminen

Vastanneista 57 % mielestä minipossu muistutti uhmaikäistä lasta, 49 % murrosikäistä teiniä, 27 % koira, 13 % kissaa ja 3 % mielestä hevosta. Erikseen mainittiin possun muistuttavan vuohta, (uhmaikäistä) vaikeasti autistista lasta, Touretten oireyhtymäistä, äkäistä vanhusta, possua, (pahapäistä) sikaa, minä itse -ikäistä lasta, ääneltään välillä apinaa sekä ettei voi verrata mihinkään.

Kuviteltu vs. totuus (vapaa sana, 75 vastausta)

Kuvitellun mukainen lemmikki minipossu oli ollut 34 tapauksessa, osa näistä kuitenkin yllätynyt muiden possujen negatiivisista piirteistä ja moni korosti valmistautuneensa ja perehtyneensä tarpeisiin hyvin, minkä ansiosta yllätyksiä ollut vähän. Positiivisempi (parempi, seurallisempi, hellyttävämpi, helpompi, hauskempi,

22/27, Minipossukyselyn vastauskoonti 2016

helpompi kouluttaa ja saada sisäsiistiksi, sympaattisempi, viisaampi, vähemmän tuhoava, näppärä siivoamaan) oli minipossu 13 vastaajan mielestä. Usea kuitenkin tiedosti, että tilanne voi muuttua etenkin nuoren possun kohdalla, voisi olla eri, jos possu eläisi sisällä, yksilöt ovat erilaisia ja luonne yllätys tai oli varautunut pahempaan. Negatiivisempi (isompi (kolme vastaajaa, yhdestä ei ongelma), kiukkuisempi, äänekkäämpi, aggressiivisempi, aktiivisempi, arempi, jurompi, itsepäisempi, kesyttömämpi, temperamenttisempi, kovapäisempi, koira haastavampi, harmaita hiuksia tuottava, hankalampi, dominoivampi, lihomisherkeempi, ärhäkämpi, kuria, rajoja ja rakkautta vaativampi, tapojen orja, käytös vieraita kohtaan, uuden sietämättömyys, kiimat, huutaminen, ei tule ovelle vastaan tai anna aina rapsuttaa, tuhojen tekeminen, allergisoiminen) todellisuus oli ollut 23 vastaajalle. Yhdellä vastaajalla ei ollut ollut kuvitelmiä etukäteen.

Todellisuutta negatiivisempi kuva oli usealle vastaajalla tullut Facebookista ja todellisuutta positiivisempi kuva (tempuilu, iloisuus, hellyttävä perhelemmikki, helpompi kuin koira (totta ettei tarvitse kurjalla säällä lenkittää ja jatkuvasti aktiivisesti aktivoida), sisälle sopeutuminen, lasten ja muiden eläinten kanssa toimeentulo, sisäsiistiksi oppiminen) mediasta, elokuvista ja yksittäiseltä kasvattajalta. Yksi vastaaja totesi, ettei suosittele minipossua kenellekään, toinen että sujunut helposti, kun tajuttu possun olevan kuin autistinen lapsi, jonka kanssa opeteltu yhteinen kieli, merkit ja rajat, ja kolmas että pitää antaa possun olla possu, eikä inhimillistää tai koirallistaa sitä, vaan sopeutua itse elämään sen kanssa.

Toisin toimiminen (vapaa sana, 56 vastausta)

Jos vastaajat olisivat vasta nyt hankkimassa minipossua 12 toimisi samoin, neljä ei ottaisi lainkaan, 15 ottaisi heti kaksi possua, seitsemän opettaisi hoitotoimenpiteet jo pienenä päivittäin ja/tai paremmin (sorkat, hampaat), seitsemän valitsisi kasvattajan tai yksilön (yhdistyksen suosittelema, sosiaalisempi, pienemmästä suvusta, nuorempi, kunekune tai mini-villasika-mix) tarkemmin, kaksi olisi pitänyt porsasta sisällä tai enemmän lähellä sosiaalistumassa, kaksi olisi tarkempi ruokinnassa ja kaksi ei ottaisi possua (toinen emakkoa) sisälle. Yksittäisevät vastaajat tekisivät toisin myös seuraavat asiat: lomahoitajan totuttaminen possuihin ajoissa ja valmiiksi, etukäteen possuihin tutustuminen kirjallisen tiedon lisäksi (antaa liian ruusuisen kuvan), matalan vessalaatikon hankinta heti, eläinlääkärin selvitys valmiiksi, paperisten lattialamppujen myyminen pois, possun hankinta vasta omakotitalossa asuessa, varasuunnitelmien miettiminen, emakon jalostamatta jättäminen ja ei suosittelisi lemmikiksi kuin pitkäpinnaisille.

Muutokset suunnitelmista (vapaa sana, 41 vastausta)

19 vastaajaa ei ollut joutunut ainakaan vielä tekemään muutoksia alkuperäisistä suunnitelmista. 10 possua oli muuttanut ulos tai sisällä olo merkittävästi vähentynyt mm. sisälle pissailun, tuhojen tekemisen ja kovan tonkimisen takia, viidelle possulle oli hankittu lajitoveri ja yhtä possuparia jouduttiin pitämään erillään tappelujen välttämiseksi. Yhtä tarhaa oli tehty varmemmaksi, toista laajennettu tuplasti ja kolmas aitausprojekti oli viivästynyt, yhden possun sisällä oloaluetta oli rajattu yksinollessa ja toisille oli tehty isommat ja paremmat tilat. Yksi possu oli jouduttu steriloimaan, toisten olo lasten ja vieraiden kanssa rajaamaan valvotuksi. Kaksi vastaajaa oli joutunut luopumaan minipossuista elämäntilanteiden takia (muutto rivitaloon, läheisen sairaus). Yksi vastaaja totesi, että muutokset ovat tapahtuneet vain ihmisten elämässä sopeutuessa possuperheeksi

Minipossun suosittelu lemmikiksi (vapaa sana, 78 vastausta)

Minipossua suositeltiin lemmikiksi kärsivällisille, ei kiireellisille, toimeliaille, huumorintajuisille, ei liian siisteille tai siisteysintoilijoille, eläinkokeneille, aktiivisesti kotoilusta nauttiville, joustaville, rutinoituneille, ei-hermoheikoille, sikaihmisille, possujen tarpeisiin perehtyneille, jämäköille, eläinrakkaille, rennoille, eläimiä kunnioittaville, isohermoisille, lievästi tärtäneille, mukautuvaisille, pitkäpinnaisille, rauhallisille ja vakiintuneessa elämäntilanteessa oleville ihmisille, jotka ovat valmiita panostamaan possun kanssa

elämiseen, joilla on lemmikkivaihtoehtona joku tuotantoeläin, jotka osaavat pitää kuria ja ymmärtää laumakäytöksen luonnetta ja sääntöjä, joilla on tietoa, aikaa, taitoa ja eläinkoulutuskokemusta toimiakseen possun kanssa, ymmärtävät ettei possua viedä noin vain hoitoon, ovat valmiita ymmärtämään possua ja tekemään muutoksia jotta possulla olisi hyvä olla ja mielekäs turvallinen elämä. Possun soveltumattomuutta ensimmäiseksi lemmikiksi, tarpeiden, haastavuuden ja älykkyyden selvittämistä sekä ymmärtämistä, ja valmiutta sopeutua tarpeiden täyttämiseen ja muutoksiin korostettiin myös. Yksi toivoi ”possuajokorttia” ennen possun hankkimista suoritettavaksi ja toinen huomautti possun kyllä kouluttavan ihmiset.

Sopivaan elinympäristöön liittyen suositeltiin possua maalle, maatilalle, ulkorakennukseen omiin tiloihin, omaan karsinaan, isoon pihaan, sisälle/ei pelkästään sisälle/ei sisälle, ei tiiviiseen taajamaan pienelle tontille/ ei taajamaan/väljään taajamaan, lämpimään ulkotilaan, kesällä omaan tarhaan ja talvella esim. talliin, ei kerrostaloon, hyviin sisä- sekä ulkotiloihin. Yksi itse kaupungissa luhtitalossa elävä vastaaja suositteli silti omakotitaloa tai maatilaa. Ulkoiluun liittyen suositeltiin vapaata ja helppoa kulkua ulos, tongittavaa maaperää, ei palkintopihaa, (kesällä) isoa oma tarhaa, aidattua aluetta ja/tai vapaata ulkoilua. Tonkimista, rypemistä, lajitoveria, jatkuvaa/päivittäistä ihmisseuraa, laiduntamista, tarpeiden täyttämistä, lajille ominaisen käytöksen toteuttamista, lämmintä nukkumapaikkaa ulkona tai sisällä, mahdollisuutta olla rauhassa ja elää sikamaisesti, valmiutta ulko-/talliasutukseen ja tarhan rakentamiseen, liikkumistilaa, omaa pesää ja ulkoilua pidettiin tärkeänä.

Yksi vastaaja ei suosittele possua lemmikiksi lainkaan ja toinen vain harvoille, eikä reissaaville; yksi ei pelkkään aikuisperheeseen ja moni ei vauva- tai lapsiperheeseen. Yhden mielestä 6 vuotta ehkä hyvä lasten minimi-ikä, useampi korosti sitä, että possun täytyy olla aikuisten vastuulla ja lapset täytyy opettaa antamaan possulle tilaa ja käsittelemään sitä, sekä panostaa possun sosiaalistamiseen, ja että lasten kanssa ulkopossu on toimivampi.

[Ajatuksia minipossutilanteesta \(vapaa sana, 57 vastausta\)](#)

Asiaan ei ollut sanottavaa yhdellä vastaajalla ja kahden vastaajan mielestä tilanne Suomessa oli hyvä. Suomessa arvostettiin myös nykyään suht tiivistä possuväkiyhteisöä (Facebook, yhdistys), pääosin hyviä elinolosuhteita, sopusuhtaisia kokoja ja pääosin terveitä possuja. Sen sijaan suurin osa oli hyvin huolestunut monesta asiasta: kodinvaihtajien suuresta määrästä jo nyt ja etenkin tulevaisuudessa, luonteiden huononemisesta, kokojen pienentämisestä väärin menetelmin (sisäsiittoisuus, nuorten yksilöiden jalostus, ruokinnan rajoitus), ja tämän huonoista vaikutuksista luonteisiin ja terveyteen, possuilla ilmenevistä käytösongelmista (vihaisuudesta, aggressiivisuudesta, arkuudesta), suuresta määrästä kasvattajia, huonoista/ammattitaidottomista/sitoutumattomista kasvattajista, kokoon tai possun elämään liittyvistä oletuksista, porsaiden ylitarjonnasta, kerrostalopossuista, sisäpossuista, yksinasuvista possuista, epäsopivista elinympäristöistä, possujen lihavuudesta, tarpeiden täyttymättömyydestä - ja sen oireilun tulkitsemisesta huonoksi käytökseksi, possujen kouluttamattomuudesta, stressiherkkyydestä, synnytysongelmista, kuolleena syntyneiden ja räpäleporsaiden suuresta määrästä, silmävaivoista, sydänvaivoista, sorkkien hoitamattomuudesta ja asentovirheistä, pienten ja laihojen -usein sairaiden- suosiosta sekä luonteiden vaihtelusta. Kokojen vaihtelua yksi piti hyvänä ja toinen huonona asiana.

Muutama huomautti, että edelleen minipossuista kerrotaan monessa paikassa mikropossuina, todellisuutta pienempikokoisina, koiramaisempina ja helpompina, joten oikeaa tietoa ja myös huonoja puolia tulisi kertoa paremmin ja laajemmin. Muutama toivoi porsituksen rajoittamista tai kerrostalopossujen kieltämistä. Yksi vastaaja suositteli possun harkitsijoita olemaan ensin autistisen lapsen kanssa 48 h putkeen ja miettimään sitten. Kasvattajien roolia ja vastuuta korostettiin sekä jalostuksen, porsaiden tarjonnan, tiedon jakamisen sekä hyvien kotien valinnan osalta, ja toivottiin että luonteeseen ja terveyteen kiinnitettäisiin enemmän huomiota.

Moni pohti syitä kodinvaihtaja-ongelmaan, kuten todellisen possujen kanssa elämän ja sen tarpeiden sekä haastavuuden selvittämättömyyttä, liian helppoa, lyhyellä tähtämellä ajateltua, ei vakiintuneeseen elämäntilanteeseen, possun ottamista, söpön ja pienen porsaan aikuistumisen ymmärtämättömyyttä, possujen liikatarjonnan johtamista niiden myyntiin epäsopiviin oloihin halvalla, varautumattomuutta mahdollisesti tarvittaviin muutoksiin, vaivannäön välttelyä ja helppoa periksi antamista. Ymmärrettiin myös kuitenkin, että voi tulla oikeasti arvaamattomia asioita, jolloin on oikein etsiä uusia koti. Yksi halveksui etenkin jalostusyksilöitä, jotka porsituksen jälkeen laitetaan kiertoon. Maailmalla tiedettiin kodinvaihtajatilanteen olevan USA:ssa vielä paljon huonompi, jopa toivoton, ja pienten ”teekuppipossujen” pyrkimyksen aiheuttavan suuria hyvinvointiongelmia, kuten aliruokintaa, ja terveysongelmia USA:ssa ja Japanissa. Useat eivät tieneet muiden maiden tilanteesta mitään.

Possuttani löytyvät varusteet

99 % possuilta löytyi juoma- ja ruokakippo, 87 % harja, 78 % sorkkasakset, 63 % valjaat, 54 % talutin, 49 % sorkkaviila, 36 % kuljetuskoppi, 25 % hammasharja, 15 % autoramppi sekä erikseen mainittuina yksittäisiltä possuilta panta, porrasramppi, aitaus, juoksulanka, ulkorakennus, aitaus, juoma-automaatti, teltta, kosketuskeppi, naksutin, aktivointi-leluja (koirien namipallo) ja vessalaatikko. Yksi vastaaja kommentoi, että valjaita käytetään vain ”kaveripossuilla” ja ruokakippoja vain ruoan koostumuksen vaatiessa astian.

Possun aiheuttamat kulut (vapaa sana, 64 vastausta)

Possusta arvioitiin aiheutuvan hankintakulujen jälkeen vuosittain hyvin vaihtelevia kuluja: 100-1000-10 000, tyypillisimmin 300-400 euroa ja mahdollisesti lisäksi ruoat ja mahdolliset odottamattomat sairaudenhoitokulut. Usea totesi, ettei kuluja lasketa. Mainittuja erillisiä kuluja oli aluksia tarvikehankinnat satasia, rokotukset n.100, eläinlääkärikulut 0->1000, vakuutus 20, ruoka n. 100-300, uusi possu n. 1000, kuivikkeet 0 (puru sahalta ilmaiseksi) -100, aitaus muutama tuhatta sekä tuhojen korjaus tuhansia.

Tulevaisuus (vapaa sana, 65 vastausta)

Kuusi vastaajaa ei aikonut ottaa minipossua uudestaan, viisi totesi yhden ja viisi kahden possun kerralla riittävän, 21 haaveilee nyt yksinelävälle possulleen kaveria ja muutama vastaajaa useampia possuja minipossusta tai muista sikaroduista, joskin useammalla oli hidasteita matkalla. Kodinvaihtajakeskuksesta haaveili kahdeksan vastaajaa ja yksi jo epävirallisesti toimintaa pyöritti. Kasvattamisesta haaveili kuusi vastaajaa, mutta useampi ei tässä minipossutilanteessa. Kunekuneista, kune-mini-risteytyksistä, meishaneista ja karvaisista possuista oli useita kiinnostuneita. Yksi haaveili Possujen Onnelasta maalaistalossa ja useampi sanoi aina haluavansa omistaa minipossun.

Omistajan tietotaso ja ajatusmaailma

Suluissa olevat kursivoidut erillisiä kommentteja. 76 % mielestä minipossu ja mikropossu olivat sama asia (*mielestäni minipossu on intialainen roikkovatsa ja mikropossu nämä pienemmät hybridit*), 81 % oli sitä mieltä, että porsasta on hyvä pitää aluksi sisällä sosiaalistumassa, 33 % mielestä yksi possu oli ok (jos lauma tiivis), 63 % mielestä oli oltava kaksi possua (*sian kannalta paras, voi myös olla yksilöitä jotka eivät siedä muita porsaita, saatikka mitään muita eläimiä*) ja 70 % tiesi lain määräävän lajitoverin olemassaolon, 54 % mielestä sekalauma oli possulle hyvä (*sisällä ei vahtimatta; kaikki possut eivät välttämättä sopeudu, porsasaika, possun luonne ja sosiaalistaminen ym. vaikuttaa*), 40 % possun sopivan hyvin lapsiperheeseen, 1 % mielestä minipossu ei allergisoi ja 96 % mielestä voi allergisoida (*harvinaista, kaverilla aivastelua*), 95 % ajatteli, että possuun on sitouduttava lähtökohtaisesti koko sen elämäksi (*n. 15 vuotta*), 10 % mielestä hautaaminen oli kaikkialle hyväksyttävää, ja 96 % mielestä minipossuista kuului tehdä Eviran sikarekisteri-ilmoitukset. (*Valitsemani vaihtoehdot eivät olleet omia mielipiteitäni. Näihin on hankala vastata koska possut ovat valtavan yksilöllisiä. Minipossu voi jopa tappaa koiran jonka kainalossa se on nukkunut pienenä, käytös voi muuttua todella radikaalisti sen ikääntyessä, jopa vasta yli 4-vuotiaana. Oikealle ihmiselle minipossu voi olla mitä herttaisinta ja ihastuttavin perheenjäsen.*)

Suomen Minipossuyhdistys

Jäsenyys

Vastaajista 35 % oli jäseniä, 8 % oli aiemmin ollut jäsen (2014, 2015, 2000-luvun vaihteessa), 36 % ei ollut vielä jäsen, mutta kiinnostunut, 18 % ei ollut jäsen eikä kiinnostunut, 3 % oli kasvattaja liittänyt, 5 % oli hallituksessa ja 1 mainitsi olevansa kasvattajajäsen. Yhdistykseen kuuluttiin, koska koettiin yhdistyksen työ tärkeäksi, haluttiin saada ajantasaista ja uutta tietoa, sekä olla mukana levittämässä oikeaa tietoa minipossuista. Yhdistyksen toimintaa oli herätelty uudestaan ja Facebook-ryhmä perustettu, kun yksi vastaaja oli todennut minipossujen suosion olevan taas kasvussa ja samaan aikaan niistä liikkui paljon väärää ja lajille vahingollista tietoa.

Toiminnan tuntemus

Seuraavat prosentit vastaajista tiesivät kyseisestä yhdistyksen toiminnasta: Kotisivut 97 %, Jäsenten Fb 74 %, Kärsäkäs 64 %, Rekisteri 53 %, Kasvattajalista 53 %, Possupörssi 43 %, yhteistilaukset 43 %, kotisivujen jäsenosio 38 %, tunnistusmerkintä adressi 31 %, vuosikokoukset 27 %, sijoituskotitoiminta 24 %, hallitus 23 %, vuoden minipossu 22 %, tutustumispaikat 18 % ja yhteistyökumppanit 14 %.

Toiveet

54 % vastaajista toivoi tapaamisia, 51 % yhteistilauksia ihmisten asusteista, 49 % rehuista ja 41 % kilpailuja. Kärsäkkääseen toivottiin juttuja sorkkahoidosta (vaikutus jalka-asentoihin ja toisinpäin), liikalihavuudesta ja sen sivuoireista (aggressiivisuus), hilseilystä ja elämänläheisiä kertomuksia mm. arkipäivän kommelluksista possuihin liittyen sekä kuvia, tietoa, tarinoita, mukavia juttua ja asiajuttuja. Kotisivujen jäsenosioon toivoi 86 % vastanneista opetusvideoita ja 71 % valmista esitelmäateriaalia, erikseen toivottiin kokemuksia.

Erikseen toivottiin aktiivista tiedottamista ja näkyvyyttä, minipossutiedonjakamisessa sian tarpeita ja lainsäädännön vaatimuksia, suunnitelmallista jalostusta myös risteytyksiä hyödyntäen ja tuloksia seuraten, kodinvaihtajista kattavaa infoa, jossa kaikki kiinnostuneet kerättäisiin yhteen, lemmikkipossujen ja tuotantopossujen juridisen erottamisen ajamista, aktiivista hiipumatonta toimintaa ja yhdistyksen toimimista yhdessä yhdistyksenä ja yhteiseksi hyväksi. Muutama vastaaja toivoi, että minipossuharrastajat ymmärtäisivät yhdistyksen pyyteettömän ja vapaaehtoisuuteen perustuvan työn merkityksen kaikkien maamme minipossujen hyväksi.

Tapaamiset (vapaa sana, 22 vastausta)

Kaikki vastanneet olivat kiinnostuneita tapaamisen järjestämisestä, etenkin jos ohjelmaa, esim. eläinten kouluttajan, possueläinlääkärin, kasvattajan, omistajien, yms. pitämiä luentoja, paikan päällä olevien possujen ihailua, mahd. hoitonaikakätköksiä, tms. olisi mahdollista seurata etänä netin välityksellä (kuusi vastaajaa) ja tallenteena jälkikäteen (kuusi vastaajaa) tai luentokoosteena, jos tapaaminen ei paikan tai ajan takia sopisi; toki ohjelmassa olisi myös jutustelua ja hyvää ruokaa. Alueeksi toivottiin Uudenmaan tai Tampereen seutua, Keski-Suomea, Lahti-Heinola-Jyväskylä tienoolta, pk-seutua tai ehdotettiin sen päättämistä kiinnostuneiden perusteella tai vaihtelua vuosittain, tasapuolista osallistumismahdollisuutta todettiin olevan vaikea järjestää. Alue toiminnan todettiin olevan ei-innostusta herättänyttä ja perinteisten "kesäpäivien" ainakaan possujen kanssa mahdotonta, mutta tapahtumien olevan kuitenkin keskeisiä yhdistyksen näkyvyyden ja tunnettavuuden parantamiseksi. Nettisivujen merkitystä tiedon jakelussa ja ihmisten yhdistämisessä korostettiin myös. Yksi vastaaja ehdotti vapaaehtoisten avoimia tilapäiviä, jolloin yhdistys voisi mainostaa tutustumispaikkoja ja tavalliset minipossujen omistajat avata porttinsa lajista kiinnostuneille tutustumista varten.

Kodinvaihtajat / Luovutusikää vanhempana tulleet possut (23 vastausta)

20 vastaajan (22 %) perheestä löytyi kodinvaihtaja tai jopa useampi, ja vastauksia saatiin n. 30 kodinvaihtajasta tai yli 16 vko ikäisenä kasvattajalta tulleesta possusta. Kaksi oli ollut ensimmäisessä kodissaan vaan yhden päivän, mutta muut olivat vaihtaneet kotia pääosin 1,5-2, mutta jopa vasta 4-vuotiaina. Hieman yli puolissa kodeista oli jo aiempi, 4 kk-4,5 v ikäinen, aiempi possu, mutta useammassa kodissa kodinvaihtaja oli myös ensimmäinen possu. 57 % tarvitsi uuden kodin elämäntilanteen muutoksen (mm. vauvan odotus/turhautuminen tuhoamiseen?), 17 % kyllästymisen ja 35 % possun aiempaan elinympäristöön sopeutumattomuuden takia. 13 % kasvattaja myi vasta luovutusiän jälkeen. Yksikään ei ollut vaihtanut kotia allergisoitumisen takia. Erikseen mainittiin, ettei kasvattaja ollut saanut aiemmin aikaiseksi myydä, uusi rotu työllistää, ei tarvetta possulle sekä ”osta halvalla ja myy kalliilla”. Yksi oli ollut ei-toivottu lahja ja yksi sisäpossuksi myyty palautunut kasvattajalle vakavien käytöshäiriöiden, kuten vakavan virhepissailun, takia. 36 % Kodinvaihtajista oli löytynyt Facebookin Minipossut-ryhmästä ja 36 % internetin kauppapalstoilta. Muutamasta oli kasvattaja ottanut suoraan yhteyttä, muutama tullut tutulta tai tutun kautta, pari löytynyt muilta Facebook-sivuilta ja yksi piti löytöeläintarhaa/eläinhoitolaa.

Ennen kodinvaihtajan saapumista 44 % oli käynyt tutustumassa possuun sen edellisessä kodissa, 19 % entisistä omistajista oli käynyt tutustumassa uuteen kotiin, 38 % tehnyt kirjallisen sopimuksen kodinvaihdosta ja 13 % sopinut kokeiluajasta. Muutama oli käyty suoraan hakemassa ja yhdelle oltiin varauduttu itse etsimään uusi koti, jos ei olisi tullut toimeen aiemman possun kanssa. Yksi oli ennestään tuttu possu. Yksi oli tullut aluksi ylläpitoon. Mukaan oli saatettu saada rehua, peti, heinää, talutin, valjaat, ruokakuppi, peitto, rokotuskortti ja/tai sukutaulu. Ilmoitukset Eviran sikarekisteriin ja omistajanvaihtoilmoitus yhdistyksen rekisteriin oli tehty useilla, ainakaan kolme possua ei ollut aiemmassa kodissa ollut Eviran rekisterissä ja ainakin yksi näistä mikrosirutettiin ja rekisteröitiin yhdistyksen rekisteriin vasta uudessa kodissa, muutama oli iloinen muistutuksesta. Kodinvaihtajasta oli maksettu 0-100-450 €. Yhteyttä pidettiin entisiin omistajiin lähinnä uuden kodin puolelta noin puolissa tapauksista.

Aiemmassa kodissa hyvin tai ok oli sosiaalistettu ja käsittelyyn totutettu 11 kodinvaihtajaa. Vieraisiin muutama ei ollut näistä tottunut. kuutta possua ei oltu juuri sosiaalistettu eikä totutettu mihinkään, mutta töitä tekemällä ja kärsivällisyydellä oli ainakin osalla hyvin sujunut. Kahdesta ei ollut tietoa. Terveysten liittyviä haasteita kodinvaihtajilla oli ollut runsaasti: neljä oli lihavia, yksi hieman laiha, kaksi vaati kiireellistä sorkkahoittoa, kolmella vuosi silmät normaalia enemmän, yhden korvat erittivät normaalia runsaammin, kolmella oli ummetusta, yhdellä vatsahaavaherkkyttä, kolmella oli hilseilyä ja yhdellä kapi. Yksi oli todella pienikokoinen, ehkäpä ravinnon imeytymishäiriöön liittyen ja yksi oli lihavuuden takia sokea, mitä aiempi omistaja ei ollut tutussa ympäristössä havainnut. Aluksi monella oli ollut myös käytösongelmia: hermostusta, kiljumista, näykkimistä, tökkimistä, puremista, aggressiivisuutta, ahneutta, epäluuloisuutta, pelkoa, uhkailua ja dominointia. Uudessa kodissa suurin osa terveys- ja käytösongelmista oli saatu ajan kanssa hallintaan. Kaksi oli muuttanut myöhemmin aggressiiviseksi ja toinen, ihanteellisissa oloissa elänyt, oli jouduttu lopettamaan alle 3 vuotiaana. Kolmella possulla ei ollut ollut mitään haasteita.

Monen kodinvaihtajan elämä oli muuttunut kodinvaihdon yhteydessä täysin: ainakin viisi sai lajitoverin, seitsemän muutti sisältä (kerrostalo, rivitalo, taajama, lähiö) ulkopossuksi, kuuden ruokinta oli muuttunut (rehua, heinää, säännöllisyys, kasvispainotteisuus, kalanmaksajäi iholle), 10 liikuntaa, ulkoilua ja virikkeitä oli tullut enemmän, kolmelle tilaa lisää sekä kolmelle sosiaalisempaa elämää myös ihmisten kanssa. Kaksi aiemmin ulkopossua oli ollut aluksi sisällä, yksi aiemmin vapaana ulkoillut nyt tarhassa ja yhden ulkoilu oli vähentynyt. Muutaman elämä oli muuttunut vain vähän tai ainakin ruokinta oli pysynyt samana. Yksien kuvattiin päässeen possumaiseen maailmaan ja toisen lapsiperheestä "mummolaan". Muutosten oli koettu auttaneen moniin käytös- ja terveysongelmiin, muuttaneen ajankäyttöä aktiivisemmaksi sekä possuja

sosiaalisemmiksi, rauhallisemmiksi ja onnellisemmiksi, vaikka useampi possu oli niitä aluksi vastustellut. Yksi sisältä ulos muuttanut possu oli ensimmäiset päivät pitänyt peitellä heiniin ja toinen hetkellisesti sisällä ollut ulkopossu oli tehnyt kovasti tuhoja. Yksi aluksi hankala possu oli naksutinkoulutuksella saatu jopa menemään sorkkahoitoa varten pyydettyä kyljelleen.

Uuden kodinvaihtajan oli jo ottanut tai ottaisi 17 vastaajaa, sillä tietää mitä saa, voi päästä jopa helpommalla, aikuisia possuja on paljon heitteillä, ovat edullisempia sekä kiehtoo erilaiset ja haastavat eläimet. Muutama totesi kuitenkin, että ensin ylläpitoon vain tutulta ja vain hyvä sukuisen; kaksi oli haaveillut jopa rescuekeskuksesta, ainakin hätätapauksissa. Kolme totesi, ettei uutta kodinvaihtajaa ottaisi, sillä kodinvaihto stressaa liikaa possuun tai ottaa mieluummin nuoremman, johon saa luotua paremman suhteen. Yleisesti kodinvaihtajaa suositeltiin asiantunteville, sian käytöksen ja tarpeet ymmärtäville, possukokeneille, pitkäjänteisille, hyvähermoisille, rauhallisille, kärsivällisille, jo yhden possun omistaville, haasteisiin valmiille, ihmisille joilla on aikaa ja tarvittaessa taitoa korjata häiriökäytöstä tai mahdollisuus sietää sitä, mahdollisuuksia kompromisseihin, tilat ainakin kahdelle ulkopossulle ja jotka eivät välttämättä halua sylipossua, tallipossuksi, eikä sisälle. Tilanteesta ja yksilöstä riippuen kuitenkin ongelmapotut vain kokeneelle, muista syistä kotia etsivät lähes kenelle vain. Yksi totesi, että jos joutuu korjaamaan jo syntyneitä vaurioita, niin olosuhteiden ja elämän muuttuessa parempaan suuntaan, on ennuste onnistua hyvä. 13 vastaajaa toimisi samoin myös uuden kodinvaihtajan kanssa, yksi vaatisi sikarekisteritunnukset etukäteen, toinen ei ottaisi sisälle asumaan ja kolmas käyttäisi enemmän aikaa tutustumiseen.

Kasvattaminen (7 vastausta)

Osioon vastasi seitsemän kasvattajaa, jotka olivat kasvattaneet kukin 1-7 ja yhteensä 19 pahnuetta yksi vuosina 1998-1999 ja muut 2008-2016. Jalostuskäytössä oli näillä yhteensä ollut tai oli minipossuja 17 emakkoa ja 11 karjua, kunekuneja kaksi emakkoa ja yksi karju. Yksi minipossukarju oli poistettu jalostuskäytöstä piilokiveksisyyden takia. Emakoilla oli 0-2 pahnuetta, karjuilla 0-3 pahnuetta, yhdellä karjulla oli astutettu myös muutama vieras emakko. Useampi emakko oli synnyttänyt vain kuolleita porsaita tai menehtynyt synnytykseen. Lisääntyneet emakot olivat olleet 1-4 vuotiaita ja karjut 1-3 vuotiaita. Ulkomailta jalostusyksilöitä oli tuonut kaksi vastaajaa ja yksi oli tuomassa keväällä, prosessi oli ollut pitkä ja kallis. Hyvänä jalostusyksilönä pidettiin tervettä, hyväluonteista (hyvät emonvaistot, napakka, tasainen) ja -rakenteista (isoperseisiä, riittävästi nisiä, isot avoimet silmät, vahvat jalat, nätti naama, sopivan lyhyt ja suora selkä) ja vähintään 20 kg painoista yksilöä, jonka lähisuvussa ei tiedossa periytyviä/ perinnöllisiä sairauksia. Porsaita oli syntynyt kerralla 5-12. Yksittäisiä porsaita oli syntynyt kuolleena, jäänyt emakon alle, hukkunut tai menehtynyt koli-ripuliin ja yksi lopetettu jalkavaivan takia; suurin osa pahnueista oli jäänyt kokonaan henkiin.

Kaikilla vastanneilla oli porsailla lämpölamppu ja porsimista valvottiin, jos se huomattiin. 83 % tarjosi luonnonmateriaalia pesänrakennukseen ja teetätti lemmikkikarjujen kastroinnit ja tunnistusmerkinnät mikrosirulla sekä teki Eviran sikarekisterin ilmoitukset. Kaksi kolmasosaa rokotti jalostusyksilöt sikaruusua ja parvoa vastaan, valvoi ternimaidon saantia, antoi rautalisää, rekisteröi porsaat yhdistyksen rekisteriin ja antoi mukaan kirjalliset hoito-ohjeet. Puolet liitti ostajat Minipossuyhdistykseen. Yksi kolmasosa rokotti emakot myös kolia vastaan, tarjosi muuta pesäntekomateriaalia ja punnitsi porsaat syntyessä. 17 % punnitsi porsaat säännöllisesti ja antoi porsaille energialisää (esim. Porsasboosteri) porsaille. Kukaan ei hionut hampaita tai tarjonnut emakoiden sterilointia. Yksi mainitsi erikseen antavansa sukutaulut. Mukaan porsaanostajat saivat vastaajasta riippuen vain possun tai myös tuttua ruokaa, rokotuskortin, rekisteripaperit, sukupaperit, hoito-ohjeet ja sisäpotut vessalaatikkoon hajunäytteet. Hyvät kodit valittiin haastattelemalla, huolellisella keskustelulla ja taustoja sekä mainetta eläintenpitäjänä selvittämällä, yksi kasvattaja vaati tulla tutustumaan etukäteen possuihin ja hoiti haastattelut samalla. Kodinvaihtajiksi tiesi kasvateistaan kahden päätyneen yksi kasvattaja uhmaikäisenä lapsen näykkimisen ja toisesta sisäsiistiksi oppimattomuuden takia.